

ALAVUDEN KAUPUNKI

TALOUSARVIO 2025

Taloussuunnitelma 2026-2027

Sisällys

Kaupunginjohtajan katsaus	4
1. Talousarvion osat ja rakenne.....	5
2. Talousarvion yleisperustelut	6
2.1 Yleinen talouskehitys.....	6
2.2 Kuntatalouden näkymät	8
2.3 Alavuden kaupungin kehitysnäkymät	11
2.4 Kaupunkistrategia ja palvelusuunnitelmat talousarviossa ja –suunnitelmassa	15
2.5 Tavoitteiden asettaminen konsernille, konserninjohdolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä	19
3. Käyttötalousosa	20
3.1 Hallinto- ja talouspalvelut	25
Kaupunginvaltuusto.....	25
Kaupunginhallitus	26
Hallintopalvelut	28
Talous- ja tietohallintopalvelut.....	30
Maatalouspalvelut.....	32
3.2 Elinvoimapalvelut	34
Elinkeino- ja asumisen palvelut	34
Liikuntapalvelut	37
Kulttuuri- ja kirjastopalvelut.....	40
3.3 Sivistyspalvelut	43
Kouluhallinto	43
Varhaiskasvatus.....	45
Peruskoulut.....	47
Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut.....	49
Kansalaisopisto	52
3.4 Tekniset palvelut	54
Tekninen hallinto.....	54
Yhdyskuntatekniset palvelut	55
Vesihuoltolaitos.....	57
Tilapalvelu.....	59
Ruoka- ja siivouspalvelut	61
3.5 Ympäristöpalvelut.....	63
Ympäristöpalvelut	63
4. Tuloslaskelmaosa.....	66
5. Investointiosa	68

5.1 Investointiosan perustelut.....	72
6. Rahoitusosa	74
7. Toimenpideohjelma.....	77
8. Kaupungin konserniin kuuluvat tytäryhtiöt.....	78
Alavuden Lämpö Oy.....	78
Alavuden Vuokra-asunnot Oy.....	80
A-Pesti Oy	83
Alavuden Kehitys Oy.....	86
Alavuden Jäähalli Oy.....	88
Kiinteistö Oy Alavus Fasadi.....	89
Kiinteistö Oy Tuurin Tietotalo.....	90

Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupunginhallitus esittää vuodelle 2025 talousarvion, joka on valmisteltu valtuuston 16.9.2024 hyväksymän vuosien 2025–2028 talouden sopeuttamisohjelman mukaisesti. Sopeuttamisohjelmaa hallitus valmisteli yksityiskohdittain keväällä 2024. Talousarvioesitys noudattaa ohjelman aikataulua, ja on sen mukaisesti vielä negatiivinen. Aiempien painelaskelmien mukaisesta ennusteesta vuoden 2025 alijäämä on kuitenkin taittunut lähes puoleen. Ohjelman määrätietoisesti edetessä taloudessa saavutetaan tasapaino, ja taseeseen kertynyttä ylijäämää on ohjelman päättyessä edelleen noin 12 Milj. euroa. Näillä perustein veroprosentit pystyttiin pitämään ennallaan.

Epävarmuustekijöitä sekä vuoden 2025 että tulevien vuosien talouteen kuitenkin jälleen liittyy. Työllisyyden hoidossa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Työllisyyden palvelut siirtyvät TE-hallinnosta kuntien vastuulle 1.1.2025. Alavus kuuluu Kuusiokuntien, Järviseudun ja Härmän alueen kymmenen kunnan KYMPPI-kuntayhtymään, jonka toimipaikoista yksi sijoittuu Alavudelle. Tämän lisäksi työllisyyden hoidon lainsäädännössä tapahtuu useita muutoksia, jotka lisäävät kuntien vastuuta työllistamisestä ja vaikuttavat myös kustannuksiin, osittain vielä ennakoimattomasti.

Toinen suuri epävarmuustekijä tulevaisuudessa on kuntien valtionosuusjärjestelmän muutos. Sen oli tarkoitus tulla jo päätöksentekoon, mutta aikataulu on lykkääntynyt. Alavuden kaupungille sote-uudistus tuotti hyvinvointialueelle siirtyneiden verotulojen ja valtionosuuksien lisäksi noin kahden miljoonan euron valtionosuuden pudotuksen, ja tähän olisi hyvä saada uudessa järjestelmässä korjaus.

Alavudella katsotaan rohkeasti kohti uutta

Vuoden 2024 alussa tapahtuneet elinkeinoelämän iskut näkyvät yhä kaupungissamme, vaikka niistä osittain on jo palauduttu. Koko maata koetteleva talouden, erityisesti rakennusalan lama, on näkynyt myös. Kaupunki toteuttaa Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -hankemäärärahan turvin Rohkeasti kohti uutta -hankkeen, jonka päätavoitteina on tukea irtisanottujen työntekijöiden työllistymistä, edistää pk-yritysten kasvua ja verkostoitumista sekä vahvistaa ja monipuolistaa alueen elinkeinorakennetta. Alavuden työttömyysaste on aiemmasta 5–7 % tasosta noussut 8 - 8,5 % tasoon. Se on edelleen pari prosenttiyksikköä koko maan keskitasoa alempi, mutta korkeimpien joukossa Etelä-Pohjanmaalla. Tähän pyrimme monin tavoin vaikuttamaan.

Isojen korjaus- ja laajennusinvestointien vuodet ovat nyt takanapäin. Vuodelle 2025 investointien määrä onkin merkittävästi alempi. Sen sijaan arvioidaan saatavaksi rahoitusosaa helpottavia investointituloja. Kaupungin kirjasto-, asiakaspalvelu- ja virastotilojen rakentamisaikainen rahoitus ei ole kaupungin vastuulla, eikä näin ollen aiheuta rahoitustarvetta. Sijoitusvarallisuuden odotetaan saavuttavan vähintäänkin tasearvonsa, ja korkotason lasku helpottaa myös rahoituskuluja.

Talousennusteiden mukaan maan talous kääntyy kasvuun vuoden 2025 aikana. Alavuden rakennusteollisuus- ja palveluvaltainen elinkeinoelämä hyötyisi tästä käänteestä merkittävästi. Meillä on paljon vahvuuksia, joiden avulla etenemme ja kehitämme kaupunkia - tästä on ensi vuonna aloittavan uuden valtuuston hyvä jatkaa.

Alavudella 26.11.2024

Liisa Heinämäki

kaupunginjohtaja

1. Talousarvion osat ja rakenne

Talousarvioasetelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista. Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Alavuden kaupungin organisaation talousarvioasetelma muodostuu toimialoista, jotka jakautuvat palvelualueiksi, ja nämä vielä edelleen toimintayksiköiksi ja kustannuspaikoiksi. Sitovuustaso valtuustoon nähden on palvelualueitaso.

ALAVUDEN KAUPUNKI

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT
KAUPUNGINVALTUUSTO
KAUPUNGINHALLITUS
HALLINTOPALVELUT
Kansliapalvelut
Henkilöstöpalvelut
TALOUS- JA TIETOHALLINTAPALVELUT
Talouspalvelut
Tietohallintopalvelut
MAATALOUSPALVELUT

ELINVOIMAPALVELUT
ELINKEINO- JA ASUMISENPALVELUT
Elinkeinopalvelut
Hallinto/Elinkeinopalvelut
Työllisyyspalvelut
Asumisen palvelut
LIIKUNTAPALVELUT
KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVELUT
Kulttuuripalvelut
Kirjasto

SIVISTYSPALVELUT
KOULUHALLINTO
VARHAISKASVATUS
Varhaiskasvatuksen hallinto
Hankkeet
Perhepäivähoito
Päiväkodit
Ryhmikset
PERUSOPETUS
Koululaisten aamu- iltapäivätoiminta
Peruskoulut
Hankkeet
2.ASTEEN KOULUTUS JA NUORISOPALV.
Lukio
Ammattiopetus
Nuorisopalvelut
KANSALAIISOPISTO

TEKNISET PALVELUT
YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT
Kunnallistekniikka
Yksityis- ja yleiset tiet
Viheralueet
VESIHUOLTOLAITOS
Vesilaitos
Viemärilaitos
TILAPALVELU
Isännöinti
Rakentaminen ja kunnossapito
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT
Ruokapalvelut
Siivouspalvelut

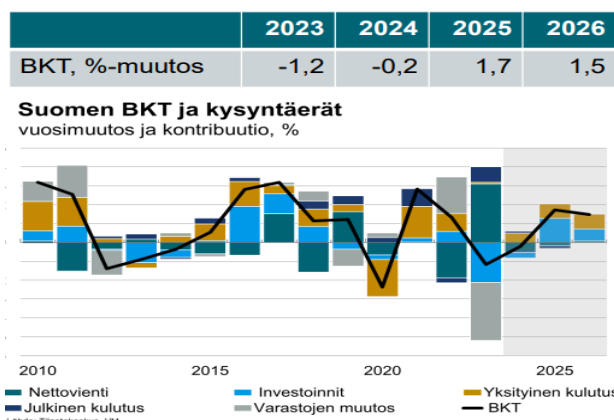
YMPÄRISTÖPALVELUT
YMPÄRISTÖPALVELUT

2. Talousarvion yleisperustelut

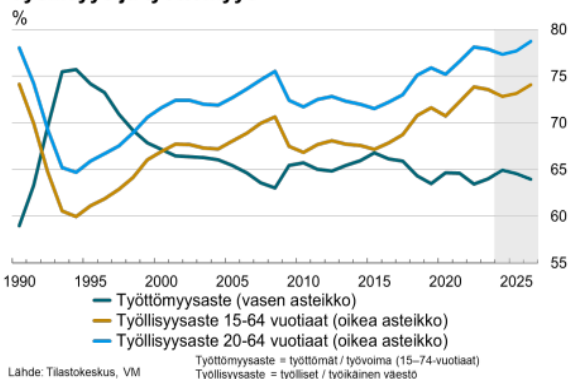
2.1 Yleinen talouskehitys

Suomen talous on kasvanut hieman koko alkuvuoden ajan ja vahvistuu edelleen loppuvuoden aikana. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025, ja rakentamisen toipuminen, energiamuutos sekä etenevä digitalisaatio lisäävät investointeja. Kulutusta vauhdittavat inflaation hidastuminen ja korkojen lasku, jotka lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevien tuloja.

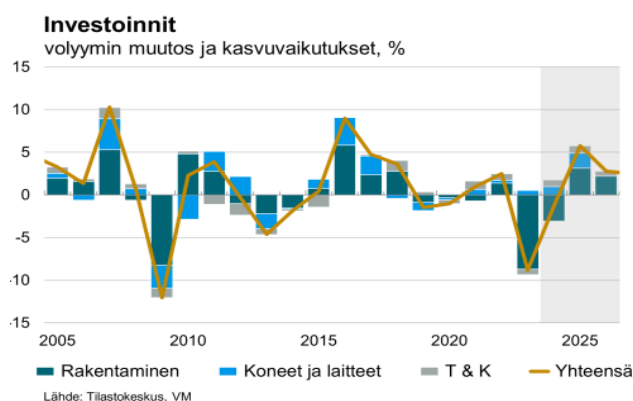
Hallituksen sopeuttamistoimet odotetaan vaikuttavan kysyntään. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua, heikentävät tulojen kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa. Työllisyys laskee vuonna 2024. Ensi vuonna, kun talous toipuu, työllisyys alkaa kasvaa ja kasvu jatkuu myös vuonna 2026. Lisäksi hallituksen työllisyystoimet sekä maahanmuutto lisäävät työvoiman tarjontaa ja luovat työllisyydelle tilaa kasvaa, kun tuotanto elpyy sekä työllisyystoimien ansiosta. Vuonna 2024 työttömyysaste nousee kahdeksaan prosenttiin. Ensi vuodesta alkaen työttömyys vähenee, mutta jää 7,2 prosenttiin vuonna 2026. Tämä ylittää edelleen rakenteellisen työttömyyden tason Suomessa

Työllisyys ja työttömyys

Ulkomaankaupan näkymät ovat kohentumassa. Euroalueella ja erityisesti Saksassa talouden kasvu on heikkoa vielä tänä vuonna. Suomen vienti kasvaa maailmankaupan elpyessä. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026.

Uudisrakentamisen volyyymi-indeksi

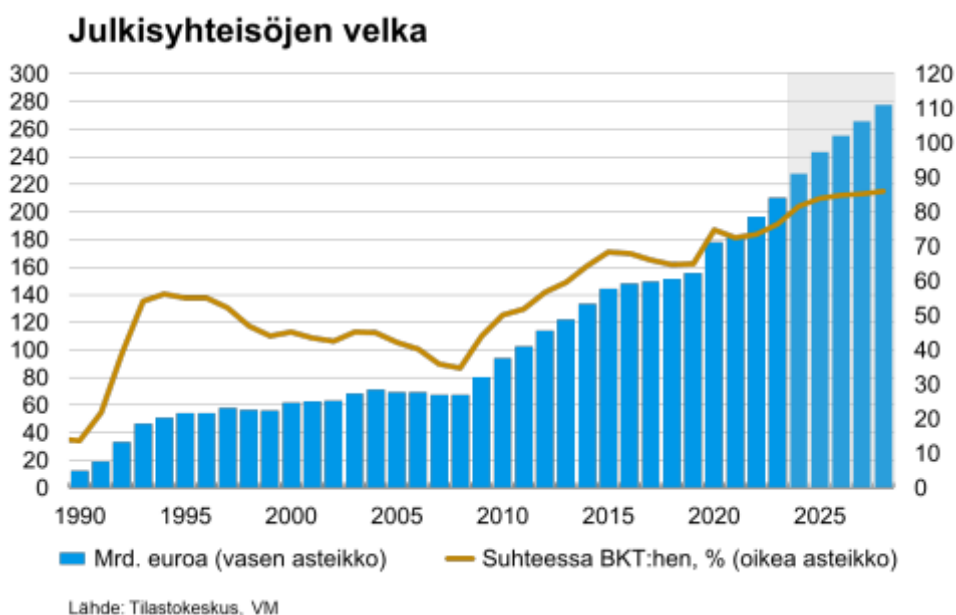
Pitkittynyt matalasuhdanne rasittaa julkista taloutta jo toista vuotta peräkkäin. Sen lisäksi vuosien 2022–2023 nopea inflaatio ja siitä seuranneet kustannuspaineet heikentävät julkista taloutta vielä lähivuosina. Hallituksen päättämistä sopeutustoimista huolimatta julkisyhteisöjen alijäämät pienenevät hitaasti.

Julkisyhteisöjen rahoitusaliijäämä oli 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Vuoden lopulla voimistunut laskusuhdanne leikkasi verotuloja, samalla kun julkisten alojen nopea palkkojen ja muiden kustannusten nousu kasvatti menoja. Kasvavat korkomenot sekä varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvät menot painoivat valtion taloutta. Myös hyvinvointialueiden ensimmäinen toimintavuosi alkoi syvästi alijäämäisenä.

Toipuva talous ja hallituksen päättämät toimet alkavat vähitellen tuottaa tulosta. Kun talous toipuu, verotulojen kasvu piristyy. Lisäksi hallituksen päättämät toimet, joista ennusteessa on mukana noin 8 miljardia euroa vuoden 2027 tasolla, vahvistavat valtion taloutta voimallisesti ensi vuodesta alkaen.

Julkisyhteisöjen velka kasvoi viime vuonna 76,6 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja tänä vuonna sen odotetaan nousevan yli 80 prosenttiin. Velan nopea kasvu tänä vuonna johtuu pääasiassa valtion- ja paikallishallinnon alijäämistä sekä heikosta suhdannetilanteesta.

Vuonna 2025 velkasuhteen kasvu hidastuu, kun säästötoimet tulevat voimaan ja taloustilanne parantuu. Tämän jälkeen velkasuhteen kasvu hidastuu edelleen ja velkasuhde on ennustejakson lopussa noin 86 prosenttia.

Valtionhallinnon alijäämä on tänä vuonna 3,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Sopeutustoimien ansiosta valtionhallinnon rahoitusaseman heikkeneminen pysähtyy ensi vuonna, minkä jälkeen rahoitusasema paranee, tosin jääden tuntuvasti alijäämäiseksi koko ennustejaksolla. Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä hallitusohjelman merkittävien sopeutustoimien lisäksi 3 mrd. euroa julkista taloutta vahvistavista lisäsopeutustoimista vuodesta 2025 lähtien. Vaikka nämä ja aiemmin päätetyt sopeutustoimet parantavat valtion rahoitusasemaa, sitä rasittavat aikaisemmat menoja kasvattavat päätökset, korkomenojen kasvu sekä erityisesti tänä vuonna hidas verotulojen kasvu.

2.2 Kuntatalouden näkymät

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon, ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Sote-uudistuksen verohäntien vahvistamat maan keskiarvoluvut kätkevät taakseen kuitenkin sen, että kunnittaiset vaihtelut talouden tilassa ovat huomattavan suuret.

Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava, vaikka kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta arvioituja säästöjä onkin maltillistettu aiemmin arvioidusta. Vahvistaminen tapahtuu sekä tulojen lisäämisen että menojen karsimisen kautta. Nettovaikutuksiltaan merkittävin on hallituksen päätös lieventää sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvaa jälkikäteistarkistusta 277 miljoonan euron pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä vuodesta 2025 alkaen. Myös säästöjä on pyritty löytämään, mutta arvioita kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta saatavista menosäästöistä on jouduttu maltillistamaan kevään 2024 arviosta.

Kuntien valtionosuudet kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, joka rahoitetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtionosuuksien kasvu jää TE-uudistuksen lisärahoitusta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti vuosina 2025–2027 leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastavat myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

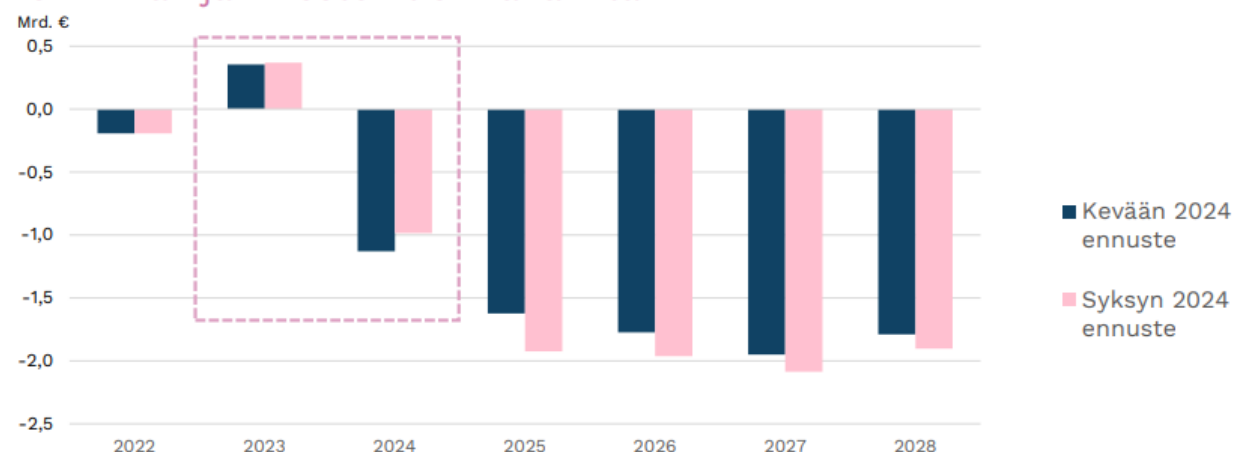
Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä kasvattaa kunnallisverotuksen efektiivisyyttä poistamalla tulosta tehtävän ansiotulovähennyksen ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kuitenkin muutoksen aiheuttamaa kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntatalouden investointien rahoittamiseen, vaan välttämättömät investoinnit jatkuvat monissa kunnissa lainarahoituksella. Kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin. Kuntatalouden korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, vaikka markkinakorot ovat laskeneet huipustaan, sillä kiinteäkorkoiset lainat ovat suojanneet korkokustannusten kasvua.

Peruspalveluiden valtionosuuden muodostuminen vuonna 2025

	TA2024	TAE2025	Muutos
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa
Laskennalliset kustannukset:			
— ikärakenne	8 118 641	8 677 307	558 666
— työttömyys	382 834	398 778	15 944
— kaksikielisyys	105 766	109 494	3 728
— vieraskielisyys	846 895	1 048 018	201 123
— asukastiheys	207 713	215 936	8 223
— saaristoisuus	14 840	15 253	413
— saaristo-osakunta	9 665	9 909	244
— koulutustausta	155 431	161 837	6 406
— laaja työttömyys*		271 731	271 731
Laskennalliset kustannukset yhteensä	9 841 785	10 908 264	1 066 479
Kuntien rahoitusosuus	7 684 470	8 179 000	494 530
Valtionosuus	2 157 316	2 729 264	571 948
Valtionosuuden lisäosat yhteensä	277 655	297 364	19 709
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus yhteensä	808 485	798 434	-10 051
Valtionosuuden harkinnanvarainen korotus	10 000	10 000	0
Kotikuntaa vailla olevien 6—15-vuotiaiden kotikuntakorvaukset	11 932	25 086	13 154
Yksityisten opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonnalisävero	7 952	8 998	1 046
Valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset	-785 213	-505 746	279 467
Kuntien peruspalvelujen valtionosuus, yhteensä	2 490 325	3 366 600	876 275

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta = tulo- ja investointit

Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

KUNTA

Kevään 2024 kuntatalousohjelmaan verrattuna kuntatalouden lähivuosien kehitysnäkymät ovat muuttuneet huonommiksi koko maan tasolla. Talouden sopeutuspainetta arvioidaan kuntatalousohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino syvenee toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna vuonna 2025 -1,9 mrd. euroon, vuonna 2026 noin -2,0 mrd. euroon ja vuonna 2027 noin -2,1 mrd. euroon. Aikaisempina vuosina toiminnan ja investointien rahavirta on ollut positiivinen tai lähellä tasapainoa lähes kaikissa kuntakokoryhmissä. Kehyskauden lopulla vuonna 2028 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä.

Kun valtionosuuksiin tehtävät takautuvat sote-vähennykset ja hallituskauden aikainen indeksijarru poistuvat, asettuu toiminnan ja investointien rahavirta -1,9 mrd. euroon vuonna 2028. Vuosikatteen eivät riitä vuosina 2025–2028 nettoinvestointeihin tai edes poistoihin. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

Vuonna 2024 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 15, mikä on hieman enemmän kuin edeltävänä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa kuitenkin merkittävästi tarkastelukauden loppua kohden. Suurin osa negatiivisen vuosikatteen kunnista on alle 10 000 asukkaan kuntia.

Tarkastelukauden ajan ja sen lopussa suurin paine veroprosentin korotukseen on pienissä alle 5 000 asukkaan kunnissa. Asukasluvultaan pienempien kuntien tilannetta vaikeuttaa lisäksi se, että näissä kunnissa kunnallisveroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nykyisin suurempia kuntia korkeampia ja kunnallisveroprosentin yksikkötuotot suuria kuntia matalampia. Lisäksi pienempien kuntien mahdollisuudet sopeuttaa toimintojaan ovat usein varsin rajalliset. Huomioitavaa kuitenkin on, että tarkastelukauden aikana tulee voimaan TE-uudistus, joka kasvattaa riskiä kuntatalouden suhdannevaihteluihin ja varsinkin kuntakohtaisiin ennustelukuihin kohdistuu yleistä epävarmuutta, joten painelaskelman osoittamiin kehityskulkuihin tulee suhtautua varauksella varsinkin kehyskauden loppupuolella.

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
yli 100 000 asukasta	-0,1	0,5	1,2	1,2	1,2	1,1
40 001 – 100 000	-0,8	0,9	1,4	1,3	1,3	1,0
20 001 – 40 000	0,2	1,1	1,4	1,4	1,4	1,3
10 001 – 20 000	0,0	1,2	1,9	1,8	1,8	1,5
5 001 – 10 000	-0,4	0,5	1,1	1,2	1,2	0,8
2 001 – 5 000	-0,9	0,7	1,8	2,1	2,4	2,1
alle 2 000	-0,2	1,3	2,9	3,3	3,5	3,1
Manner-Suomen kunnat yhteensä	-0,2	0,7	1,4	1,3	1,0	0,8

Kuntien talouden tila on heikentynyt kuluvana vuonna poikkeuksellisella tavalla, eikä korjausliikettä ole näköpiirissä moneen vuoteen. Viimeistään nyt uuden väestöennusteen kehitykseen on varauduttava kaikissa kunnissa. Väestöennuste antaa näkymää myös alueellisiin palvelutarpeisiin erityisesti isojen infrainvestointien edessä. Sopeutumista on tehtävä kaikenkokoisissa kunnissa, kaikissa maakunnissa sekä myös kuntien sisällä. Kilpailu kuntalaisista heikentää aina kunnan käyttötaloutta ja kasvattaa velkaantumista.

2.3 Alavuden kaupungin kehitysnäkymät

Kuluva vuosi on kulunut talouden kannalta melko odotetusti. Käyttötalous on alittamassa vuodelle 2024 hyväksytyn talousarvion.

Marraskuun lopun tilanteessa verotuloja on kertynyt 820 teur enemmän kuin vuoden 2023 vastaavana ajankohtana. Lisäksi verotulot ovat toteutumassa talousarvion mukaisina. Kaupungin käyttötalous, varsinkin henkilöstökulut, ovat alittamassa talousarvion. Positiivisista markkinasuhteista huolimatta vuoden 2022 tilinpäätöksessä kirjattua sijoitusvarallisuuden markkinahinnan laskua ei saada täysimääräisesti oikaistua kuluvan vuoden aikana.

Kuitenkin vuodesta 2025 on tulossa haastava, vuodesta 2026 vieläkin haastavampi. Suurimpana syynä vaikeaan tilanteeseen ovat lopulliset sote-menot, jotka leikkaavat kaupungin valtionosuuksia hyvinvointiuudistuksen jälkeisinä vuosina. Lisäksi työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämistäsiirto kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille lisää toimintamenoja sekä samalla työttömyysetuustien rahoitusvastuu laajenee. Työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämistäsiirto johtuen Alavuden kaupungin valtionosuudet nousevat vuonna 2025 yhteensä 1 100 teur vuoteen 2024 verrattuna.

VALTIONOSUUDET (1000 €)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	37 670	10 533	8 558	10 485	10 606	10 976
...TE-uudistuksen vos-rahoitus yhteensä				1 428		
...Sote-erät yhteensä			-1 969	-2 125	-2 125	
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-549	-640	-258	-258	-258	-258
Verotulojen menetysten korvaus	8 018	2 441	2 446	1 622	1 733	1 850
Yhteensä	45 139	12 334	10 746	11 849	12 081	12 568

Merkittävän valtionosuusleikkauksen lisäksi kaupungin taloudessa on jo useampia vuosia vallinnut rakenteellinen käyttötalouden alijäämä, vuosikatteella ei ole pystytty kattamaan investointeja ja lainamäärä on kasvanut.

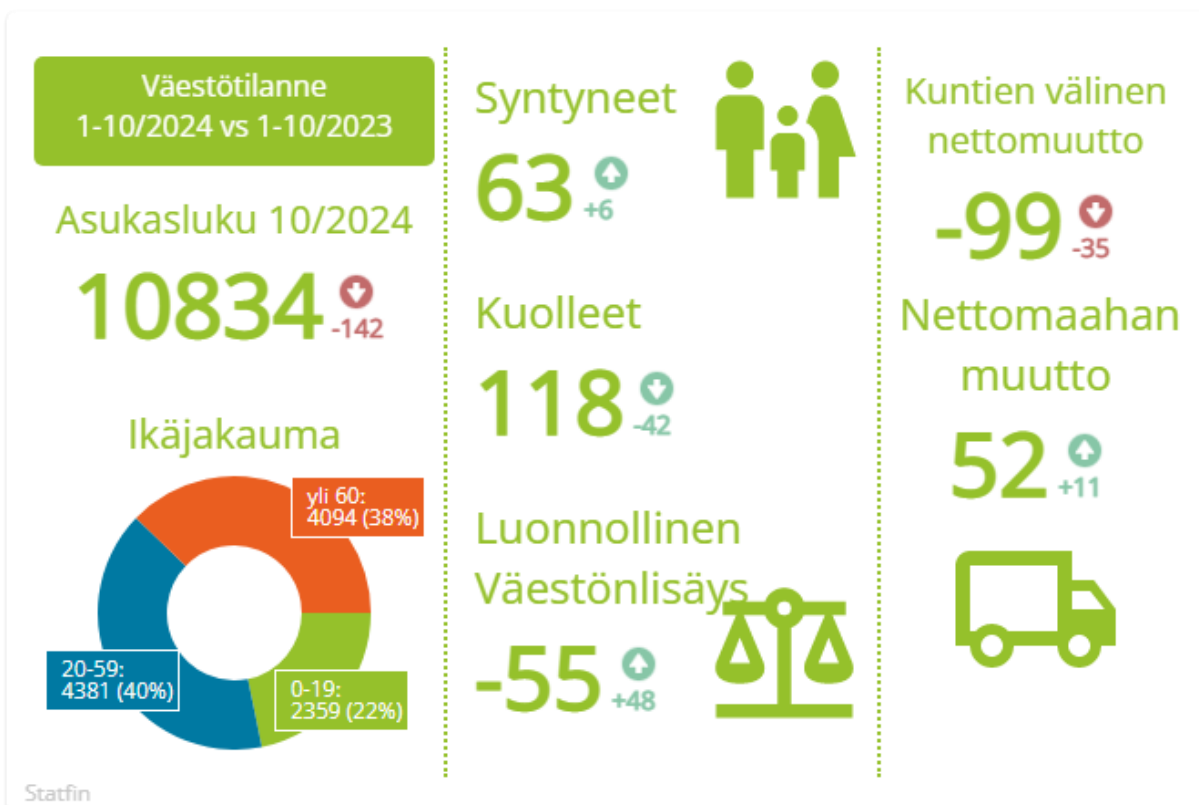
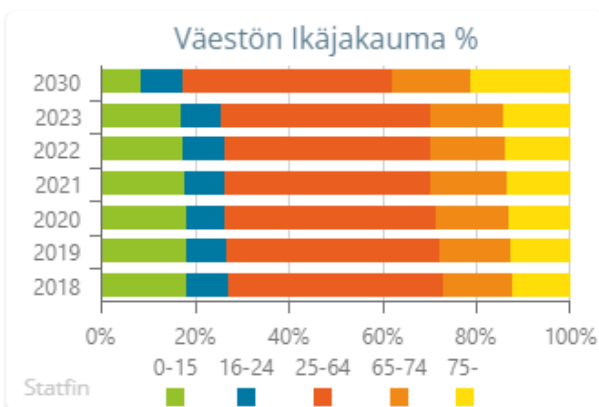
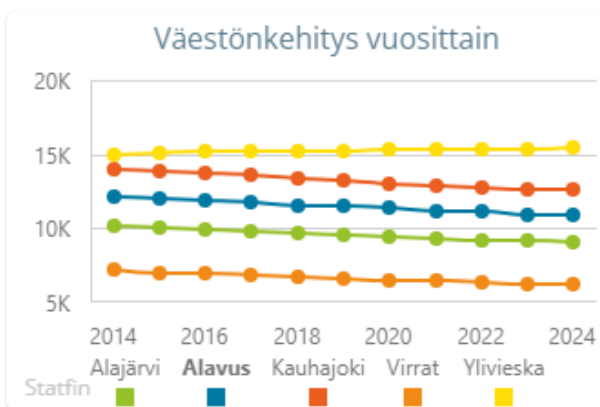
Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 13.11.2023 §26 veroprosentin noston 8,61 prosentista 9,6 prosenttiin. Tämän ennakoitiin lisäävän vuoden 2024 verotuloja 1 568 t€. Vuodelle 2025 veroprosenttia ei nostettu. Myös kiinteistöveroprosentit pysyivät ennallaan.

VEROPROSENTIT	2021	2022	2023	2024	2025
Kunnallisveroprosentti	21,25	21,25	8,61	9,60	9,60
Yleinen kiinteistövero %					
maa-alueet	0,95	0,95	0,99	1,30	1,30
rakennukset	0,95	0,95	0,99	0,99	0,99
Vakituiset asuinrakennukset	0,41	0,41	0,51	0,51	0,51
Muut asuinrakennukset	1,10	1,10	1,21	1,21	1,21

Edellisen kerran Alavuden kaupunki on nostanut kunnallisveroprosenttia vuodelle 2016. Korotus oli tuolloin 0,50 %-yksikköä; 20,75 -> 21,25. Kiinteistöveroprosentteja nostettiin viimeksi vuonna 2023 ja 2024, jolloin maa-alueitten yleistä kiinteistöveron alarajaa nostettiin kiinteistöverolain muutoksesta johtuen.

Väestö

Tulevaisuuden palvelutarpeita arvioidaan pääasiassa väestömäärän kehityksen ja väestörakenteen muutosten perusteella. Väestömäärä on laskeva ja ennusteiden perusteella laskeva suunta jatkuu edelleen. Syntyvyyden lasku, väestön vanheneminen ja poispäin suuntautuva muuttoliike nostavat huoltosuhteen erittäin korkealle tasolle. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Alavuden väkiluku oli 10 834 henkilöä lokakuun 2024 lopulla. Vuoden alussa väkiluku oli 10 909 henkilöä, eli kymmenen kuukauden aikana vähennystä oli 75 henkilöä (-0,69 %). Väestönkehityksen haasteena Alavudella on nuorten opiskelijoiden poismuuton lisäksi yhä kasvava luonnollisen väestönkehityksen haaste, eli kuolleiden enemmisyys syntyvyyteen nähden.

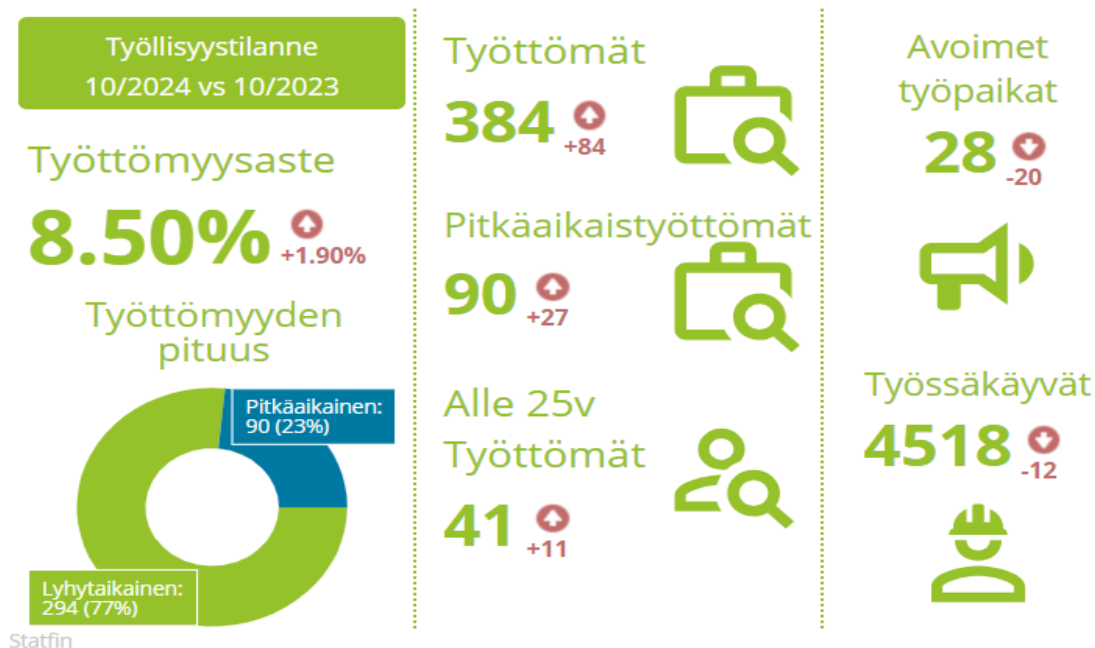
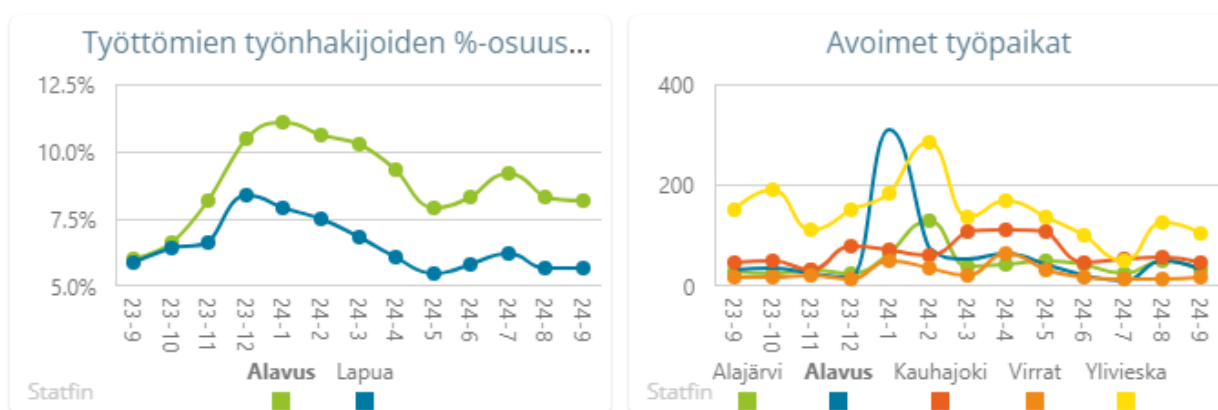

Työllisyys

Työttömyysaste oli lokakuussa 8,5 % (6,6 %) työvoimasta. Työttömiä työnhakijoita oli 384 (300) henkilöä, kun avoimia työpaikkoja oli 28 (48) kappaletta. Työttömien työnhakijoiden määrä oli nousussa suurimmassa osassa Etelä-Pohjanmaan kuntia. Etelä-Pohjanmaalla työttömien osuus työvoimasta lokakuun 2024 lopulla oli 7,3 % (6,7 %) ja koko maassa työttömien osuus oli 10,6 % (9,7 %).

Vuoden 2025 alusta toteutuu valtakunnallinen TE-uudistus, jossa kunnille siirtyy kokonaisuudessaan järjestämisvastuu työllisyyspalveluista. Tämä vahvistaa kuntien elinvoimapolkujen roolia ja palveluita. Uudistus lisää merkittävästi kuntien vastuuta. Rahoitus valmistellaan ministeriössä siten, että se olisi mahdollisimman kustannusneutraali valtiolle ja kunnille, ja toisaalta siten, että syntyy kannusteita tehokkaaseen työllisyydenhoitoon. Alavudella peruspalvelujen valtionosuuden taso nousee TE-palvelu-uudistuksen myötä ministeriön ennakkotietojen mukaan noin 1,5 milj.€ vuonna 2024.

Alavuden kaupunki on mukana kymmenen Etelä-Pohjanmaan itäisen kunnan muodostamassa yhteisessä työllisyysalueessa, jonka organisoitumiseksi on perustettu Kuntayhtymä Kymppi. Vuonna 2024 toteutetaan ministeriön ohjauksessa valmistelut uuteen kunnalliseen työllisyydenhoidon malliin siirtymiseksi.

Taloussuunnitelma

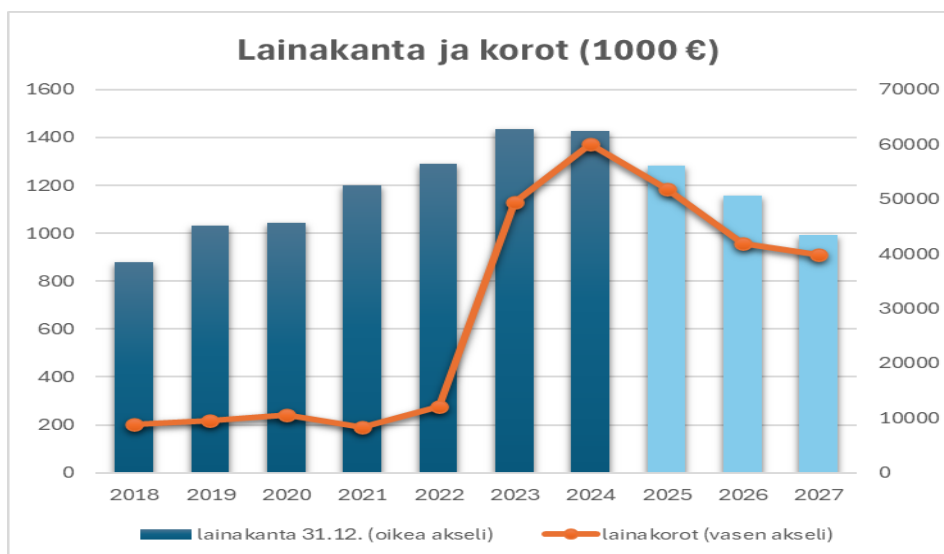
Vuoden 2025 talousarvioraami pohjautuu valtuuston 16.9.2024 § 29 hyväksymään talouden tasapainottamisohjelmaan ja siihen sisältyvään painelaskelmaan. Ohjelman talousanalyysi ja siitä johdettu painelaskelma on laadittu keväällä 2024 talous-, toiminta- ja väestötilastoista kerätyn datan perusteella. Panielaskelmassa on tarkasteltu kunnan talouden kehitystä huomioiden väestörakenteen muutokset (ikäntyminen ja lapsimäärien vähentyminen), valtionosuuksien ja verotulojen kehitys sekä toteutuneiden kustannusten perusteella laskettu kustannusten kasvutrendi. Panielaskelmassa on huomioitu vuoden 2023 toimintakate tilinpäätöksen mukaisesti, vuoden 2024 toimintakatteen tiedot talousarvion mukaisesti sekä suunnitelmavuosien tiedot FCG:n ennustemallin mukaiset. Lisäksi laskelmassa on huomioitu trendi, asukasluvun muutos ja kuntien peruspalveluiden hintaindeksi.

Kaupunginhallitus antoi talousarvioraamin ja suunnitteluohjeen 9.9. Raamissa oli huomioitu talouden tasapainotusohjelman painelaskelman mukaisesti mm. toimintakate- sekä tilikauden tuloksen taso. Talousarviossa valtionosuudet ja verotulot päivitettiin viimeisten ennusteiden mukaisesti. Henkilöstökuluja nostettiin voimassa olevan työehtosopimuksen sekä kaupunginhallituksen kokouksen 7.10.2024 linjauksen mukaisesti +2,0 %:lla. Hallituksen iltakoulussa 22.10. käytiin läpi kaupungin taloutta ja talouden ennusteita peilaten talouden tasapainotusohjelmaan sekä toimialojen talousarvioesitykset vuoden 2025 toiminnan ja palveluiden osalta. Kaupunginhallitus on käsitellyt talousarvion valmistelun tilanteen kokouksissaan 7.10. ja 4.11.

Vuoden 2025 talousarvion toimintatuotot (ulkoinen + sisäinen) ovat 13 730 t€, toimintakulut -44 838 t€ ja toimintakate -30 985 t€. Verotulot ovat yhteensä 23 194 t€ ja valtionosuudet 11 849 t€. Vuoden 2025 talousarvioesityksen vuosikate on 3 594 t€ ja tilikauden tulos -1 564 t€ alijäämäinen. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat muodostumassa alijäämäisiksi talouden tasapainotusohjelman mukaisesti.

Talousarviovuoden investointimenot ovat maltilliset -3 633 t€ ja investointitulot 1 270 t€; nettoinvestoinnit -2 363 t€. Merkittävimmät investointikohteet ovat uuden kaupunkikorttelin infraan liittyvät hankkeet, Alavuden yläkoulun kotitalousluokan peruskorjaus ja IV-koneen uusiminen sekä Liikenneväylät -kokonaisuus. Investointituloissa on huomioitu kaupungin palvelukorttelin toimitilojen valmistusvaiheen kustannuksien palautuminen.

Pitkäaikaista lainaa lyhennetään vuoden 2025 aikana 6 120 t€ ja talousarvioon sisällytetään varaus pitkäaikaista lainasta 3 000 t€, joten pitkäaikaisten lainojen määrä pienenee noin 1 120 t€. Vuoden 2025 lopussa lainakanta on noin 56 020 t€, mikä on 5 250 euroa/asukas.

2.4 Kaupunkistrategia ja palvelusuunnitelmat talousarviossa ja –suunnitelmassa

Alavuden kaupunkistrategia 2025 hyväksyttiin valtuustossa 11.12.2017. Syksyn 2020 aikana strategiaan on tehty päivityksiä ja valtuusto hyväksyi päivitetyn version 16.11.2020.

Strategian toteuttaminen on kaupungin koko organisaation tehtävänä. Tämä edellyttää yhteistyötä kaupunkiorganisaation sisällä, kaupungin alueella eri yhteisöjen sekä laajemmin alueellisesti eri toimijoiden kanssa. Asetettujen arvojen pohjalta edetään visiota ja tavoitteita kohden. Käytännön työ tehdään periaatteilla: Alavus on asukkaitaan varten, Homma hoidetaan, Kohdataan Alavudella ja saadaan aikaiseksi Hyvää ja kaunista.

ASUKKAAT STRATEGIAN KESKIÖÖN

Kaupunkistrategian päivityksessä on huomioitu asukailta kootut näkemykset esimerkiksi kevättalven 2020 Kerro Liisalle -kampanjassa, sekä Taloustutkimuksen kesä-syyskuussa toteuttama asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille suunnattu kysely.

Päivitystyksessä on nostettu asukas strategian keskiöön, ja korostettu asukkaiden merkitystä kaupungin toiminnassa, elinvoimassa ja kehityksessä. Kaupungin elinkeinoelämän kannalta on tärkeää, että osaavaa työvoimaa on saatavilla. Aktiiviset asukkaat luovat toimivaa ja elävää kaupunkia.

Käytännön periaatteet on kaupunkistrategiassa tiivistetty teemoiksi:

- **Homma hoidetaan** – Kaupungin elinvoiman ja yritysten menestymisen tukeminen
- **Hyvää ja kaunista** – Kaupungin vetovoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden edistäminen
- **Kohdataan Alavudella** – Tapahtumien ja vetovoimaisten matkailukoh-teiden tunnettuuden parantaminen.

Alavuden kaupunkistrategiassa 2025 arvoiksi on määriteltä **avoimuus, rohkeus, yhteisöllisyys ja vastuullisuus**. Visiota 'Alavus on tunnettu ja kasvava maaseutukaupunki' on toteutettu neljällä strategiatavoitteella: Elinvoimainen Alavus, Hyvinvoiva asukas, Osaava asukas ja Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio.

VISIO

Alavus arvostaa asukkaitaan

Strategiapainotuksiin strategiakauden loppupuolelle visioksi on määriteltä: Alavus arvostaa asukkaitaan.

Visio tiivistää ajatuksen, että Alavus tunnetaan asukkaitaan arvostavana kaupunkina, joka tarjoaa hyvät asumisen ja yrittämisen olosuhteet. Elinvoimaisessa kaupungissa asukkaat, yritykset ja yhteisöt menestyvät.

KAUPUNKISTRATEGIA 2025

ARVOT

Avoimuus

- Monitahoinen yhteistyö edellyttää yhteistä näkemystä mahdollisuuksista ja haasteista.
- Asukkaiden kuuleminen ja vuorovaikutus lisäävät päätöksenteon läpinäkyvyyttä.
- Kaupunkia on helppo lähestyä.

Rohkeus

- Teemme rohkeita ratkaisuja tulevaisuuden turvaamiseksi.
- Kaupunki uudistaa toimintaansa ja investoi tulevaisuuteen.

Yhteisöllisyys

- Yhteisöllisyys ja yhteinen vastuunkanto tukevat kaikkien pärjäämistä.
- Arvostamme aloitteellisuutta ja aktiivisuutta. Tuemme verkostojen ja järjestöjen toimintaa ja etsimme aktiivisesti yhteistyötä.

Vastuullisuus

- Vastuullisuus ja kestävyys ovat tärkeitä tulevaisuuden tekijöitä.
- Suhtaudumme vakavasti kuntalaisten osoittamaan luottamukseen. Emme tee lyhytnäköisiä ratkaisuja, vaan haemme kestävää pohjaa.

KÄYTÄNNÖN PERIAATTEET

Alavus on asukkaitaan varten

Homma hoidetaan

Hyvää ja kaunista

Kohdataan Alavudella

Strategiatavoitteet

ELINVOIMAINEN ALAVUS

- Yrittäjyys elinvoiman veturina
- Kaikki mukaan
- Viihtyisä kaupunkikeskus ja eläviä kyliä
- Toimiva ja mahdollistava infrastruktuuri
- Ennakoiva maanhankinta ja mahdollistava kaavoitus

OSAAVA ASUKAS

- Arvostamme hyvää kasvatusta ja koulutusta turvallisessa ympäristössä
- Koulutusverkosto elinikäisen oppimisen tukena
- Tuemme kaupunkilaisten mahdollisuuksia digi-osaamiseen

HYVINVOIVA ASUKAS

- Tuemme eri ratkaisuissamme yhteisöllisyyttä ja asukkaiden onnellisuutta
- Monipuoliset harrastus- ja osallistumismahdollisuudet
- Asukkailleen sopiva kaupunki
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut asukkaiden tukena
- Työelämään osallistumisen tukeminen hyvinvoinnin perustana.

HYVIN TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO

- Kestävä kuntatalous
- Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
- Joustava ja toimiva organisaatio
- Vuorovaikutteinen viestintä
- Tehokkaasti toimiva organisaatio

STRATEGIATAVOITTEET ja niiden painotukset

ELINVOIMAINEN ALAVUS

Strategiatavoitteet

Yrittäjyys elinvoiman veturina

Kaikki mukaan

Viihtyisä kaupunkikeskus ja eläviä kyliä

Toimiva ja mahdollistava infrastruktuuri

Ennakoiva maanhankinta ja mahdollistava kaavoitus

Strategiakauden painotukset

Yritysten toimintamahdollisuuksien vahvistaminen ja yritysvaikutusten huomioon ottaminen päätöksenteossa

Osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien edistäminen

Asumisviihtyvyys ja vetovoimaisuuden kehittäminen.

Kunnossapidon ja ennakoivan huolenpidon vakiinnuttaminen infrassa ja virkistyskohteissa rakennetussa ympäristössä

Monipuolisen asuntopuutarjonnan, uudenlaisten asumisvaihtoehtojen ja yritystonttien varmistaminen.

STRATEGIATAVOITTEET ja niiden painotukset

HYVINVOIVA ASUKAS

Strategiatavoitteet

Tuemme eri ratkaisussamme yhteisöllisyyttä ja asukkaiden osallisuutta.

Monipuoliset harrastus- ja osallistumismahdollisuudet

Asukkailleen sopiva kaupunki

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut asukkaiden tukena.

Työelämään osallistumisen tukeminen hyvinvoinnin perustana.

Strategiakauden painotukset

Kannustamme ja tuemme toimijoita, jotka haluavat rikastaa vapaa-ajan ja toiminnan mahdollisuuksia Alavudella.

Matalan kynnyksen harrastus- ja osallistumismahdollisuudet ovat Alavuden vahvuus, ja sitä haluamme jatkaa.

Haluamme että asukkaat osallistuvat omanlaisensa kaupungin kehittämiseen

Laadukkaiden sote-palveluiden paikallinen saatavuus on edelleen yksi keskeisistä tavoitteistamme.

Kehitämme työn kohtaantoa työikäisen väestönosan kavetessa.

STRATEGIATAVOITTEET ja niiden painotukset

OSAAVA ASUKAS

Strategiatavoitteet

Arvostamme hyvää kasvatusta ja koulutusta turvallisessa ympäristössä.

Koulutusverkosto elinikäisen oppimisen tukena.

Digitalisaatio sujuvan arjen tukena

Strategiakauden painotukset

Teemme kestäviä koulutusratkaisuja. Ratkaisuissa huomioidaan lasten, perheiden ja asuinyhteisöjen näkökulma.

Pidämme koulut ja varhaiskasvatustilat kunnossa.

Tuemme mahdollisuuksia kouluttautua kotipaikkakunnalla. Panostamme osaavan työvoiman saatavuuteen yhteistyössä yritysten kanssa ja koostamme aktiivisesti verkostoa koulutuksen saatavuuden vahvistamiseksi eri ikä- ja elämäntilanteissa.

Tuemme koulutuspolkua ilman pudokkuutta.

Tuemme kaupunkilaisten mahdollisuuksia digisaamiseen.

STRATEGIATAVOITTEET ja niiden painotukset

HYVINTOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO

Strategiatavoitteet

Kestävä kuntatalous

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

Joustava ja tehokkaasti toimiva organisaatio

Vuorovaikutteinen viestintä

Strategiakauden painotukset

Kuntatalouden haasteisiin vastaamme turvaamalla toimeliaisuuden, osaamisen ja työllisyyden mahdollisuuksia yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa, ja pitämällä menokehityksen kurissa.

Henkilöstö on voimavaramme.

Avoimuus muutokselle.

Organisaation joustavuus ja hallinnonalojen yhteistyö on Alavuden vahvuus.

Digitalisaatiota hyödynnämme tehokkaan toiminnan tueksi ja uusia toimintatapoja oppien

Vahvistamme vuorovaikutteista viestintää eri keinoin ja välinein. Kuulemme kaupunkilaisten näkemyksiä eri kanavissa.

2.5 Tavoitteiden asettaminen konsernille, konserninjohdolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntalaissa on määritelty valtuuston kuntakonsernin johtamiseen liittyvät tehtävät. Sen mukaan valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista ja konserniohjauksen periaatteista. Konsernin toimintaa ohjaavat Alavuden kaupungin omistajapoliittiset linjaukset ja konserniohjauksen periaatteet sekä Alavuden kaupungin konserniohje.

Alavuden kaupungin konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 4.9.2017 § 55. Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa konsernin kokonaisedun, valtuuston tytäryhteisölle asettamien omistajapoliittisten linjausten sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen osakeyhtiölain ja kuntalain edellyttämällä tavalla. Konserniohjeessa määritellään, miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään.

Konserniyhtiön hallituksen tulee koostua henkilöistä, joilla on riittävä ja monipuolinen osaaminen ja toisiaan täydentävä kokemus sekä asiantuntemusta ja kykyä tytäryhtiön toimivan johdon ohjaamiseen ja tukemiseen. Kaikissa yhtiöissä, joissa kunnalla on enemmistöomistus, on hallituksen jäsen ehdokkaiden nimeämisessä noudatettava tasa-arvolakia. Kaupungin konsernijohto nimeää jäsen ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään myös tytäryhtiöille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kaupungille tiedot asetettujen tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tuloksellisuudesta ja taloudellisuudesta.

Alavuden kaupunkikonserni	
Tytäryhteisöt	Osakkuusyhteisöt (Yhdistellyt)
Alavuden Jäähalli Oy	Koillis-Satakunnan Sähkö Oy
Alavuden Kehitys Oy	Kt Oy Alavuden Teollisuuspuisto
Alavuden Lämpö Oy	Osakkuusyhteisöt (Yhdistelemättömät)
A-Pesti Oy	As Oy Metsuri
Alavuden Vuokra-asunnot Oy	As Oy Salmenpuisto
Kiinteistö Oy Alavus Fasadi	As Oy Sulkavan Kotipelto
Kiinteistö Oy Tuurin Tietotalo	As Oy Alavuden Kolistonhovi
Kiinteistö Oy Alavuden Linja-autoasema	As Oy Alavuden Myllynpolku
Kiinteistö Oy Eevenraitti	As Oy Töysän Hakojärventalot
Asunto Oy Töysän Tapanintie 10	As Oy Töysän Rimminkuja
Kuntayhtymät	As Oy Töysän Tapanintie 3
Etelä-Pohjanmaan liitto	As Oy Töysän Väkkäränmäki
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	As Oy Töysän Metsäniitty
Järviseudun koulutuskuntayhtymä	As Oy Töysän Mäkelänraitti
Kuntayhtymä Kymppi	Kt Oy Alavuden Kuulantien liiketalo

3. Käyttötalousosa

Talousarvioasetelmassa noudatetaan hallintosäännön mukaista toimialajakoa sekä niiden edelleen jakautumista palvelualueiksi. Käyttötalousosassa määritellään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä tavoitearvot mittareineen palvelualueitasolla.

Talousarvion sitovuus on palvelualueitasolla, pääsääntöisesti tulot ja menot. Nettobudjetoituja palvelualueista ovat kansalaisopisto, vesihuoltolaitos, tilapalvelu sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Hallinto- ja talouspalvelut

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KAUPUNGINVALTUUSTO					
TOIMINTATUOTOT	21	60	12	12	13
TOIMINTAKULUT	- 143	- 194	- 165	- 166	- 172
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 122	- 134	- 153	- 154	- 160
KAUPUNGINHALLITUS					
TOIMINTATUOTOT	251				
TOIMINTAKULUT	- 2 007	- 1 370	- 1 399	- 1 408	- 1 468
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 757	- 1 370	- 1 399	- 1 408	- 1 468
HALLINTOPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	109	123	120	126	127
TOIMINTAKULUT	- 1 415	- 1 478	- 1 329	- 1 334	- 1 365
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 306	- 1 355	- 1 209	- 1 208	- 1 238
TALOUS- JA TIETOHALLINTOPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	123	96	55	57	58
TOIMINTAKULUT	- 1 107	- 1 098	- 1 132	- 1 140	- 1 184
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 984	- 1 002	- 1 077	- 1 083	- 1 126
MAATALOUSPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	27	29	29	30	31
TOIMINTAKULUT	- 146	- 152	- 164	- 165	- 170
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 119	- 123	- 135	- 135	- 139

Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	531	308	215	226	228
TOIMINTAKULUT	- 4 819	- 4 293	- 4 188	- 4 213	- 4 359
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 4 287	- 3 984	- 3 972	- 3 987	- 4 131

Elinvoimapalvelut

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
ELINKEINO- JA ASUMISEN PALVE- LUT					
TOIMINTATUOTOT	564	624	349	366	370
TOIMINTAKULUT	- 1 653	- 1 663	- 2 596	- 2 610	- 2 735
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 089	- 1 039	- 2 247	- 2 244	- 2 365
LIIKUNTAPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	229	450	491	516	521
TOIMINTAKULUT	- 1 412	- 1 711	- 1 726	- 1 741	- 1 784
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 183	- 1 261	- 1 235	- 1 225	- 1 263
KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVE- LUT					
TOIMINTATUOTOT	32	29	75	79	80
TOIMINTAKULUT	- 867	- 852	- 962	- 970	- 1 002
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 834	- 823	- 887	- 891	- 923

Elinvoimapalvelut yhteensä

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	825	1 103	915	960	970
TOIMINTAKULUT	- 3 932	- 4 226	- 5 283	- 5 321	- 5 522
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 3 106	- 3 123	- 4 369	- 4 360	- 4 552

Sivistyspalvelut

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KOULUHALLINTO					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT	- 297	- 293	- 300	- 302	- 312
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 297	- 293	- 300	- 302	- 312
VARHAISKASVATUS					
TOIMINTATUOTOT	609	603	236	248	251
TOIMINTAKULUT	- 7 009	- 7 245	- 7 025	- 7 092	- 7 278
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 6 400	- 6 642	- 6 789	- 6 844	- 7 027
PERUSKOULUT					
TOIMINTATUOTOT	905	710	613	644	650
TOIMINTAKULUT	- 13 077	- 13 243	- 13 571	- 13 645	- 14 021
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 12 172	- 12 533	- 12 958	- 13 001	- 13 371
TOISEN ASTEEN KOULUTUS JA NUORISOPALVELU					
TOIMINTATUOTOT	58	35	35	37	37
TOIMINTAKULUT	- 1 634	- 1 651	- 1 647	- 1 663	- 1 706
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 576	- 1 616	- 1 612	- 1 626	- 1 669
KANSALAI SOPISTO					
TOIMINTATUOTOT	326	324	316	332	335
TOIMINTAKULUT	- 956	- 934	- 888	- 896	- 924
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 630	- 610	- 572	- 564	- 589

Sivistyspalvelut yhteensä

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	1 899	1 672	1 201	1 261	1 273
TOIMINTAKULUT	- 22 974	- 23 366	- 23 432	- 23 598	- 24 240
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 21 075	- 21 694	- 22 231	- 22 337	- 22 967

Tekniset palvelut

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TEKNINEN HALLINTO					
TOIMINTATUOTOT	23	25	25	26	27
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 116	- 115	- 118	- 119	- 122
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 93	- 90	- 93	- 93	- 96
YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	346	202	293	308	311
Valmistus omaan käyttöön	12	54	43	45	45
TOIMINTAKULUT	- 2 477	- 2 177	- 2 308	- 2 325	- 2 418
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 2 119	- 1 921	- 1 972	- 1 972	- 2 062
VESIHUOLTOLAITOS					
TOIMINTATUOTOT	2 493	2 512	2 470	2 588	2 612
Valmistus omaan käyttöön	125	60	60	63	63
TOIMINTAKULUT	- 1 289	- 1 318	- 1 374	- 1 384	- 1 441
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	1 329	1 254	1 156	1 267	1 235
TILAPALVELU					
TOIMINTATUOTOT	5 753	5 693	5 712	5 909	5 946
Valmistus omaan käyttöön	37	20	20	21	21
TOIMINTAKULUT	- 5 095	- 4 908	- 5 029	- 5 060	- 5 281
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	695	805	703	871	686
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	2 346	2 474	2 495	2 522	2 523
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 2 349	- 2 457	- 2 491	- 2 513	- 2 596
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 3	16	4	9	- 73

Tekniset palvelut yhteensä

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	10 961	10 905	10 995	11 354	11 419
Valmistus omaan käyttöön	175	134	123	129	129
TOIMINTAKULUT	- 11 326	- 10 974	- 11 320	- 11 400	- 11 859
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 190	65	- 202	83	- 311

Ympäristöpalvelut yhteensä

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	370	499	405	425	429
Valmistus omaan käyttöön	50				
TOIMINTAKULUT	- 663	- 618	- 615	- 620	- 641
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 244	- 120	- 210	- 196	- 212

Alavuden kaupunki yhteensä

TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	14 587	14 488	13 730	14 226	14 320
Valmistus omaan käyttöön	224	134	123	129	129
TOIMINTAKULUT	- 43 714	- 43 477	- 44 838	- 45 152	- 46 621
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 28 902	- 28 855	- 30 985	- 30 797	- 32 172

3.1 Hallinto- ja talouspalvelut

Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Palvelusuunnitelma:

Palvelualueen tarkoituksena on kaupungin kehittymisen edistämiseksi ja alavutelaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi päättää kaupungin visiot ja strategiat, asettaa taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet sekä valvoa niiden toteutumista.

Kaupungin strategiatavoitteet:

Elinvoimainen Alavus, Hyvinvoiva asukas, Osaava asukas, Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Kaupunginvaltuusto, vaalit, tarkastuslautakunta, vaikuttamistoimielimet, joita ovat nuorisovaltuusto, ikäihmisten neuvosto ja vammaisneuvosto

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Valtuuston tavoitteita ei aseteta erikseen. Ne mitataan ja arvioidaan palvelualueittain, joiden tavoitteet on johdettu kaupunkistrategiasta. Elinvoimaohjelman toimeenpano.

Nuorisovaltuuston, ikäihmisten neuvoston ja vammaisneuvoston toiminnan tavoitteena on välittää edustamansa ryhmien näkemykset kaupungin päätöksentekoon.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Kaupunkistrategian uudistaminen.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	21	60	12	12	13
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	21	60	12	12	13
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 143	- 194	- 165	- 166	- 172
Henkilöstökulut	- 98	- 134	- 111	- 112	- 115
Palvelujen ostot	- 26	- 44	- 38	- 38	- 40
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8	- 8	- 6	- 6	- 6
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 10	- 9	- 10	- 10	- 11
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 122	- 134	- 153	- 154	- 160

Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Kaupunginhallituksen tehtävänä on edistää kaupungin kehittymistä ja turvata alavutelaisten hyvinvointi. Hallitus huolehtii valtuuston hyväksymien vision, strategian ja tavoitteiden taloudellisesta ja toiminnallisesta toteutuksesta. Hallitus johtaa yleistä palvelutuotantoa, käynnistää kehittämisprosesseja ja ohjaa asioiden valmistelua kaupungin toimielimissä ja kaupunginvirastossa sekä valvoo päätösten täytäntöönpanoa. Kaupunginhallitus valmistelee ja päättää keskeisistä konsernin johtamiseen liittyvistä periaatteista. Keinoina ovat yhteistyöverkostojen rakentaminen, ulkoinen edunvalvonta ja ajantasainen johtamisjärjestelmä.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Kaupunginhallitus ja viranomais- ja kuntalaisviestintä, markkinointi

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Talouden sopeuttamisohjelman toimeenpano.

Elinvoimaohjelman jalkauttaminen ja paikallisen rakennemuutoksen vaikutusten hallinta. Työllisyyspalveluiden uudistuksen toimeenpano ja kaupungin työllisyyspalvelujen kehittäminen. Palvelukorttelin toteutuksen valmistelu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Työllisyyspalvelujen kustannusvastuun lainsäädännölliset muutokset ja kuntien vastuun laajeneminen.

Työllisyysaste pitkän aikavälin keskiarvon alapuolella taloussuunnitelmakauden alkupuolella.

Kuntien taloustilanteen muutokset mahdollisten valtionosuusjärjestelmän muutosten myötä.

Riskit/Riskienhallinta:

Taloudellisten toimintaedellytysten ja työllisyyden heikkeneminen / talouden seuranta, ennakointi ja korjaavat toimet.

Palvelukorttelin toteutuksessa aikatauluriskit, pitkittyvä rakentamisvaihe / suunnittelun yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Työpaikkojen terveellisyys ja turvallisuus (mm. sisäilmaongelmat) / yhteistyössä työsuojelutoimikunta, sisäilmatyöryhmä, työterveyshuolto, johtoryhmä.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	251				
Myyntituotot	19				
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	195				
Muut toimintatuotot	37				
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 2 007	- 1 370	- 1 399	- 1 408	- 1 468
Henkilöstökulut	- 424	- 394	- 388	- 392	- 403
Palvelujen ostot	- 968	- 790	- 854	- 858	- 901
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 25	- 17	- 10	- 10	- 10
Avustukset	- 156	- 136	- 114	- 114	- 120
Muut toimintakulut	- 433	- 33	- 34	- 34	- 35
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 757	- 1 370	- 1 399	- 1 408	- 1 468

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Elinvoimaisuuden lisääminen	Elinkeino- ja muut kasvupalvelut PÄRM-hankkeen toimeenpano Asumisen palvelut Vuokra-asumisen mahdollisuudet Tonttitarjonta Teollisuusalueiden tarjonta Markkinointi	Asukasluvun kehitys Työttömyysaste Työvoiman määrä Myydyt tontit
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Asukkaiden hyvinvointi	Hyvinvointikertomus Yhteisöjen hankkeiden tukeminen Palvelukorttelin toteuttaminen Sujuvat työllisyyspalvelut	Toteutuneet toimenpiteet Asukkaiden aloitteet Toteutuneet hankekohteet Työttömyysjaksojen lyhentyminen
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Asukkaiden kouluttautumisen vahvistaminen	Koulutusverkosto elinikäisen oppimisen tukena Aloituspaikkojen lisäämiseen osallistuminen Laadukas lukio SEAMK / Maakuntakorkeakoulu SEDU:n hybridikampus JAMI-yhteistyö EPANET-verkosto	Työvoiman saatavuus Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Hyvinvoinnin, osaamisen ja talouden kehitys	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö Henkilöstöohjelman toimenpiteet Talouden sopeuttamisohjelman toimeenpano	Henkilöstöraporttien luvut Toteutuneet toimenpiteet Tunnusluvut

Hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Palvelusuunnitelma:

Palvelualueen tarkoituksena on luoda valtuustolle ja kaupunginhallitukselle sekä kaupungin muulle organisaatiolle edellytykset tulokselliselle työskentelylle ja palvelutuotannolle.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Kansliapalvelut, henkilöstötoiminta ja työterveyshuolto

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen. Kunta- ja aluevaalit 2025.

Kaupungin asiointipisteen kehittäminen. Henkilöstöohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Talouden haasteet. TE-palvelujen uudistus.

Riskit/Riskienhallinta:

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus / työnantajakuva, rekrytoinnin kehittäminen

Henkilöstön työkyky ja työhyvinvointi / työterveysseuranta, osaamisen kehittäminen, varhainen tuki

Tietojärjestelmien toimivuus, tietosuojariskit / varautuminen, käyttäjien koulutus, perehdyttäminen

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	109	123	120	126	127
Myyntituotot	7	3			
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	102	120	120	126	127
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 1 415	- 1 478	- 1 329	- 1 334	- 1 365
Henkilöstökulut	- 887	- 923	- 796	- 798	- 804
Palvelujen ostot	- 471	- 487	- 486	- 488	- 512
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 39	- 35	- 37	- 37	- 39
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 18	- 33	- 11	- 11	- 11
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 306	- 1 355	- 1 209	- 1 208	- 1 238

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Viestinnän vahvistaminen	Suunnitelmallinen viestintä Digitalisaatio Invest In Alavus -viestintä	Näkyvyys, vaikutukset Viestintäsuunnitelma ja seuranta Saavutettavuuden paraneminen
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Asiakaspalvelu	Laadukas asiakaspalvelu Sähköisen asioinnin tukeminen	Digitukea asiointipisteissä

Kaupungin kesätyöllistäminen	Kaupungin kesätyöllistäminen Kesätyöllistämistuki yrityksille	Kesätyöpaikka n. 50 nuorelle
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstöohjelman toimenpiteet	Toimenpiteitä toteutettu
Sisäisten toimintojen kehittäminen	Sisäisen viestinnän kehittäminen Tiedonhallinnan kehittäminen	

Talous- ja tietohallintopalvelut

Vastuuhenkilö: talousjohtaja, tietohallintopäällikkö

Palvelusuunnitelma:

Palvelualueen tehtävänä ovat talous- ja perustietotekniikan palvelujen tuottaminen ja kehittäminen Alavuden kaupungille ja sen konserniyhtiöille. Tavoitteena on tuottaa laadukkaat ja häiriöttömät palvelut, jotka luovat edellytykset toimialojen tehokkaalle työskentelylle sekä raportoinnille kustannustehokkaasti. Palvelualueen oleellisena tehtävänä on toimia yhteistyössä toimialojen kanssa myös eri hankkeissa ja projekteissa (rakennushankkeet, sähköisten järjestelmien käyttöönottoprojektit jne.).

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Taluspalvelut; laskentatoimi ja palkkahallinto

Tietohallintopalvelut; ICT-palvelut ja 6Net

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Digitalisaatiota edistävät kehityshankkeet, jatkuva tietoverkko- ja palvelininfrastruktuurin kehitystyö.

Käyttäjätietoisuuden mittaaminen ja sen pohjalta toteutettavat koulutustoimenpiteet tai muut mahdolliset kehitystarpeet.

Käyttäjätuen kehittäminen ja itsepalvelumenetelmien, kuten ohjeistusten ja itsepalvelumenetelmien kehittäminen.

Tietoturvan kehittämishankkeet, ml. ulkopuolinen auditointi sekä tiedonhallintalain vaatimien asioiden huomioiminen kehitystyössä. Yleisesti myös kyberturvallisuuden kehittäminen ja huomioiminen järjestelmiä ja palveluita kehitettäessä ja uutta hankittaessa.

Intran kehityshankkeen toteuttaminen sidosryhmien kanssa.

Opastaminen Johdon työpöytäsovelluksen sekä kirjanpitojärjestelmän hyödyntämiseen ajantasaisen ja helposti tulkittavan tiedon saamiseksi tiedolla johtamisen työkaluksi sekä suunnitellun toiminnan ja talousarvion toteutumisen seuraamiseksi.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Tekoälyn hyödyntäminen taloushallinnon prosesseissa, esim. ostolaskujen reitityksessä.

Pilvipalvelujen käytön laajentaminen ja Office365-palveluiden hyödyntäminen laajemmin organisaatiossa.

Riskit/Riskienhallinta:

Taloudelliset riskit

Tietohallinnon palvelualueen oleellisimpia taloudellisia riskejä ovat odottamattomat kustannusten nousut esimerkiksi laitehankintojen ja palveluhankintojen osalta. Hinnossa on tapahtunut merkittävää nousua 2020 vuoden alusta alkaen, mutta nämä eivät ole vielä vaikeuttaneet laite- tai palveluhankintoja.

Taloudellisiin riskeihin voidaan ennakoita tarkkailemalla markkinoita sekä olemalla mukana kansallisissa hankintasopimuksissa (ent. Kuntahankinnat, nykyisin Hansel). Hankintasopimuksista vastaava taho, esimerkiksi Hansel, viestii asiakkaiden suuntaan hyvin odottamattomista hinnannousuista ja pyrkii toiminnallaan estämään yllättävien tilanteiden ilmaantumisen.

Toimintaan liittyvät riskit

Palvelualueen toimintaan liittyviä riskejä ovat mm. henkilöstöresursseihin liittyvät riskit. Palvelua tuotetaan omana tuotantona koko kuntaorganisaation laajuudella, joten henkilöstössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat hyvin helposti mm. vasteaikoihin sekä palvelun laatuun.

Henkilöstöresursseihin liittyviä riskejä pyritään ennakoidaan mm. kehityskeskusteluiden pohjalta tehtävien kehittämissuunnitelmien avulla, sijaisjärjestelyillä sekä huolehtimalla työhyvinvoinnista yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Kyberturvallisuusriskejä ovat organisaatiolla käytössä oleviin järjestelmiin ja laitteisiin kohdistuvat riskit, joiden toteutuessa voi tietojärjestelmät tai palvelut olla pois käytöstä tai niihin pääsyä joudutaan rajoittamaan. Riskejä voidaan vähentää ylläpitämällä laitteiden ja järjestelmien tietoturvaa erilaisilla teknisillä toimilla ja

menetelmillä sekä kouluttamalla ja ohjeistamalla henkilöstöä tietoisemmaksi näiden osa-alueiden osalta. Lisäksi tulee kehittää sisäisiä toimintaohjeita häiriötilanteissa. Ulkoiset auditoinnit tulisi myös säännöllisesti toteuttaa.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	123	96	55	57	58
Myyntituotot	123	96	55	57	58
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 1 107	- 1 098	- 1 132	- 1 140	- 1 184
Henkilöstökulut	- 561	- 559	- 555	- 560	- 576
Palvelujen ostot	- 453	- 451	- 490	- 492	- 517
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 32	- 34	- 32	- 32	- 34
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 61	- 54	- 56	- 56	- 57
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 984	- 1 002	- 1 077	- 1 083	- 1 126

Strategian mukaiset tavoitteet:

Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Digitaalisten palvelujen lisääminen	Tuetaan toimialojen kykyä edistää digitalisaatiota sekä hyödyntää jo olemassa olevia tietojärjestelmiä toiminnassaan	Uusia digitaalisia palveluja otettu käyttöön
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Häiriöttömät palvelut ja vakaa infrastruktuuri	Palveluiden jatkuva kehitystyö ja infran ylläpito ja kehitys	Palvelukatkosten määrä
Ajantasaiset ja luotettavat raportit	Ohjelmistojen tehokas käyttö ja henkilöstön osaamisen ylläpito	Saatu palaute
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Palaverit, ajankohtaiskoulutukset, etätömahdollisuus, tyky-päivät	Motivoitunut ja osaava henkilöstö Työtyytyväisyyskyselyt Poissaolot
Sisäisten toimintojen kehittäminen	Tiedonhallinnan kehittäminen	Uusi tiedotuskanava henkilöstöasi- oille

Maatalouspalvelut

Vastuuhenkilö: maaseutupäällikkö

Palvelusuunnitelma:

Maaseutupalvelujen perustehtävä on tarjota hyvät maaseutuhallinnon palvelut yhteistoiminta-alueen viljelijöille ja omalta osaltaan edistää kilpailukykyisen maaseutuyrittämisen edellytyksiä.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Uuden ohjelmakauden CAP27 hallintokäytäntöjen parantaminen ja säädöstulkintojen tiedostaminen koulutautumalla ja järjestämällä viljelijöille koulutuksia.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Ei tiedossa olevia muutoksia.

Riskit/Riskienhallinta:

Henkilöstön osaaminen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	27	29	29	30	31
Myyntituotot	27	29	29	30	31
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 146	- 152	- 164	- 165	- 170
Henkilöstökulut	- 132	- 140	- 144	- 145	- 150
Palvelujen ostot	- 5	- 4	- 4	- 4	- 4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 8	- 8	- 15	- 15	- 16
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 119	- 123	- 135	- 135	- 139

Strategian mukaiset tavoitteet:

Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Maatalousyrittäjien ammattitaidon ja hyvinvoinnin ylläpitäminen sekä kehittämistoimenpiteisiin aktivoiminen.	Erilaisten ammattitaitoa ja hyvinvointia ylläpitävien koulutus- ja infotilaisuuksien järjestäminen yhteistyössä hankkeiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa.	Maatalousyrittäjien osallistumisaktiivisuus koulutuksiin sekä maatilojen investointihankkeiden lisääntyminen.
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit

Maaseututoimen yhteistoimintasuorituksen (Alavus/Ähtäri) toimeenpano siten, että lakisääteiset tehtävät tulevat hoidettua annettujen aikataulujen puitteissa ja siten, että asiakkaat saavat mahdollisimman suuren hyödyn tasapuolisesti koko yhteistoiminta-alueella.	Asiakaspalvelua järjestetään päätoimipisteessä hakuaikoina joka päivä, Ähtäriin toimipisteessä 1 päivänä viikossa ja loma-aikoina vähintään puhelin/sähköpostipäivystys. Koulutustapahtumia järjestetään fyysisesti tai sähköisesti ja henkilökohtaista neuvontaa tarpeen mukaan.	Tukikoulutustapahtumia asiakkaille vähintään 4 kpl joko fyysisesti tai sähköisesti sekä henkilökohtaista neuvontaa toimistossa, puhelimitse tai sähköisesti tarpeen mukaan nopeasti. Asiakkaiden tuet maksussa 1. maksueräilyssä
--	---	--

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Aktiivisten maatilojen lukumäärä, kpl	513	510	495
Käytössä olevat peltohehtaarit, ha	20 250	20 250	20 250
Suoritteiden määrä			
Maataloustukia maksettu yt-alueen kautta, milj. €	15	16	16

3.2 Elinvoimapalvelut

Elinkeino- ja asumisen palvelut

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja

Palvelusuunnitelma:

Elinkeinopalvelut vastaa kaupunkistrategian *Yrittäjyys elinvoiman veturina* -painopisteen ja osaltaan ”Rohkeasti kohti uutta” -elinvoimaohjelman toteuttamisesta. Elinvoimaohjelma koostuu elinkeinojen, asumisen, työllisyyden, veto- ja pitovoiman kehittämisen lisäksi liikunta- ja kulttuuriohjelmasta, maapoliittisesta ohjelmasta ja energiapoliittisista linjauksista.

1.1.2025 alkaen kunnat vastaavat lakisääteisten työvoima- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä. Alavus on kymmenen kunnan alueella palvelut järjestävän kuntayhtymä Kympin jäsen. Yksi kuntayhtymä Kympin neljästä toimipaikasta sijaitsee Alavus Fasadissa tarjoten laajat palvelut työnhakijoille, työnantajille sekä mahdollistaen aiempaa kiinteämmän yhteyden elinkeinopalveluihin.

1.1.2025 kunnat vastaavat kotoutumislain mukaisesti maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kotoutumisen edistämistyö toteutetaan laajassa yhteistyöverkostossa.

Elinkeinopalvelut edistää verkostoyhteistyössä yritystoiminnan kasvua, kehitystä ja kansainvälistymistä, uusien yritysten perustamista ja sijoittumista Alavudelle sekä alavutelaisten työelämään osallistumista ja elinikäistä oppimista koulutusverkostoa kehittämällä. Asuin-, harrastus- ja työllistymismahdollisuuksista viestien edistetään kaupungin veto- ja pitovoimaa.

Asumisen palvelualue vastaa kaupungille asetetuista viranomaistehtävistä, kartoittaa ja kehittää vaihtoehtoisia asumisen ratkaisuja ja toteuttaa elinvoimaohjelman toimenpiteitä tavoitteena asuntotuotannon edistäminen ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonta.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut (ml. kotoutuminen, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja) sekä asumisen palvelut.

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Elinkeinopalvelut tuottaa Yrittäjä on ykkönen -asenteen mukaisesti asiantuntevat ja asiakaslähtöiset strategian ja elinvoimaohjelman mukaiset elinkeino- ja kasvupalvelut joustavasti ilman hallinnollisia raja-aitoja. Tiivis yhteistyö yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa edistää osaavan työvoiman saatavuutta, alueen kiinnostavuutta yrityksen sijaintipaikkana, työ- ja asuinpaikkana sekä matkailukohteena. Yritysten osallistumismahdollisuuksia julkisiin hankintoihin vahvistetaan eri toimenpitein. Kaupungin omistamien teollisuustilojen yhtiöittäminen toteutetaan.

Kaupunki hankkii yrityspalvelut sekä elinkeinojen kehittämispalvelut tytäryritys Alavuden Kehitys Oy:ltä. Yhtiö hallinnoi alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen myönnettyllä AKKE-rahoituksella toteutettavaa, kaksivuotista Rohkeasti kohti uutta Alavudella! -paikallisen äkillisen rakennemuutoksen hanketta. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Alavuden merkittävästi heikentynyttä työllisyyden ja aluetalouden tilannetta

Kaupunki osallistuu yhteistyössä kumppaneiden kanssa strategiaa toteuttavien hankkeiden toteuttamiseen edistääkseen monialaisesti ja pitkäjänteisesti elinkeinojen kehittämistä.

Aiemmin TE-toimistojen vastuulla olleet henkilöasiakas-, työnantaja- ja yrityspalvelut siirtyvät 1.1.2025 kun-

tien järjestämisvastuulle. Kuntayhtymä Kymppi järjestää palvelut Alavudella. Järjestämisvastuun ohessa kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta laajenee eikä se sisälly työllisyysalueen toimintaan.

Kaupunki hankkii etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajapalvelun sekä ohjaus- ja valmennuspalvelut tytär-yhtiöltään A-Pesti Oy:ltä.

Asumisen palveluissa panostetaan asukkaiden osallistamiseen, edistetään monipaikkaista asumista ja työskentelyä. Myös kaupungin tarjoamista monipuolisista asumismahdollisuuksista viestitään aiempaa enemmän, sillä Alavus tarjoaa hyvää ja kaunista asumista niin kylillä kuin taajamissa.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja sen myötä aiheutunut turbulenssi energiamarkkinoilla ja taloudessa yleensä vaikeuttavat taloustilanteen ennakointia muodostaen monitahoisen riskin. Työllisyyden kustannuksien kuntaosuuksien määrä on vaikeasti arvioitavissa.

Myös henkilöriski tulee tunnistaa, sillä henkilöresurssit palvelujen tuottamiseksi ovat niukat.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	564	624	349	366	370
Myyntituotot	37	39			
Maksutuotot	6	6	10	11	11
Tuet ja avustukset	211	257			
Muut toimintatuotot	311	322	339	355	359
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 1 653	- 1 663	- 2 596	- 2 610	- 2 735
Henkilöstökulut	- 363	- 420	- 196	- 198	- 204
Palvelujen ostot	- 640	- 664	- 1 636	- 1 645	- 1 727
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 16	- 12	- 10	- 10	- 11
Avustukset	- 362	- 340	- 510	- 513	- 538
Muut toimintakulut	- 271	- 228	- 243	- 244	- 255
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 089	- 1 039	- 2 247	- 2 244	- 2 365

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kaupunkistrategian toteuttaminen elinvoimaohjelman mukaisesti	Asiantuntijapalvelut hankitaan pääasiassa Alavuden Kehitys Oy:ltä	Asiantuntijapalvelut on hankittu budjetoidusti
Strategiaa ja elinvoimaohjelmaa toteuttavat yhteistyöhankkeet	Osallistutaan tavoitteen mukaisiin hankkeisiin.	Osallistutaan hankkeisiin budjetin mukaisesti.
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	Etsivä nuorisotyö ja Nuorten työpaja tavoittavat kohderyhmän tuloksellisesti	Nuorista 75 % on mukana jatkotoimenpiteissä
Tiivis yhteistyö Kuntayhtymä Kympin työllisyys- ja yrityspalveluiden kanssa. Tavoitteena toimia kumppanina palveluiden asiakaslähtöinen toteuttamiseksi, osaamisen vahvistamiseksi, työttömyysjaksojen lyhentämiseksi ja yritysten rekrytointimahdollisuuksien vahvistamiseksi.	Toimitaan verkostossa proaktiivisena kumppanina ja varmistetaan tiivis vuoropuhelu Kympin toimijoiden kanssa.	Osaavan työvoiman rekrytointia edistävien toimenpiteiden ketterä toteutus.
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Koulutusverkoston kehittäminen	Ammatillista ja osaamista vahvistavaa koulutusta on tarjolla sekä päätoimisesti että työn ohessa opiskeleville.	Ammatillista koulutusta on tarjolla sekä päätoimisesti että työn ohessa opiskeleville.

Liikuntapalvelut

Vastuuhenkilö: liikunta- ja hyvinvointipäällikkö

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen laaja-alaisesti ja yhteistyöverkostossa sekä hyvinvointisuunnitelman laadinta vuosille 2025–2028.

Liikuntapalvelut luo edellytyksiä liikunnan harrastamiselle eri puolilla Alavutta järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja huomioiden vuoden 2025 budjetin.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja koordinointi kaupunkiorganisaatiossa ja yhteistyöverkostossa.

Liikuntapalvelut (sisäliikuntapaikat, uimahalli, ohjaustoiminta, seurayhteistyö ja hallinto).

Ulkoliikuntapaikat (urheilu- ja pesäpallokentät, jalkapallokentät, luistelualueet ja kaukalot, valaistut ulkoilureitit, hiihtoladut jne.

Palvelupiste/ kahvio (kahviotoiminta, kenttä- ja salivaraukset, laskutus)

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvien tehtävien, toimintatapojen ja prosessien luominen ja käyttöönotto koko kaupunkiorganisaatiossa.

Elintapaohjauksen sekä lasten ja nuorten liikuntatoiminnan kehittäminen sekä laajentaminen.

Kunto-Lutran toimintojen kehittäminen.

Ulkoliikuntapalvelujen toimintojen kehittäminen.

Keväällä 2024 toteutetussa asiakastytyväisyyskyselyssä saatujen tietojen hyödyntäminen toimintojen ja palvelujen kehittämisessä sekä suuntaamisessa.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

Hyväksytyn vuoden 2025 budjetin tuomat haasteet: liikuntapalvelujen tason säilyttäminen aikaisempien vuosien tasolla.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	229	450	491	516	521
Myyntituotot	197	400	436	458	462
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	32	50	55	58	58
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 1 412	- 1 711	- 1 726	- 1 741	- 1 784
Henkilöstökulut	- 656	- 826	- 817	- 825	- 849
Palvelujen ostot	- 327	- 391	- 427	- 430	- 443
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 102	- 102	- 101	- 101	- 106
Avustukset	- 39	- 32	- 28	- 28	- 30
Muut toimintakulut	- 287	- 361	- 353	- 356	- 357
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 183	- 1 261	- 1 235	- 1 225	- 1 263

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Monipuoliset liikuntamahdollisuudet eri puolilla Alavutta huomioiden annetut budjettiraamit ja resurssit.	Toimitaan hyväksytyn budjetin mukaisesti	Käyntikerrat sekä saatu palaute
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Elintapaohjauksen kehittäminen ja laajentaminen (uudet kohde ryhmät) Mahdollisuuksien mukaan erilaisen liikuntaryhmien ja tapahtumien järjestäminen eri ikäisille asukkaille eri puolilla Alavutta.	Yhteistyössä toimiminen eri toimijoiden kanssa	Käyntikerrat Tapahtumien määrä
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Hyvinvointisuunnitelman laadinta	Hyvinvointikertomus
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Poikkihallinnollinen yhteistyö	Erilaiset kerhot Liikunnallisen elämäntavan opettaminen perheille yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa	Osallistujamäärät Tapahtumat
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Yhteistyö ja hyvä tiedottaminen	Toimitaan eri toimijoiden kanssa yhteistyössä. Käytetään hyväksi eri tiedotuskanavia tiedotettaessa liikunta-asioista. Osaava henkilökunta	Henkilökunnan koulutus

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
+75-ikäisten kuntosali- ja uintikäyntikerrat	1 794	2 000	
Suoritteiden hinta			
Uimahalli aikuiset /€ (sis. kuntosali+uinti)	6,5	6,5	
Uimahalli lapset /€ (sis. kuntosali+uinti)	3,5	3,5	
Kuntosali aikuiset /€	5,5	5,5	
Kuntosali nuoret/€	4	4	
Suoritteiden määrä			
Uimahallin kävijämäärä	14 171	70 000	
Kunto-Lutra kuntosalit	18 913	30 000	
livari kuntosali	9 847	9 500	

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut

Vastuuhenkilö: vapaa-aikasihteeri, kirjastonjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Kulttuuripalvelujen perustehtävät on määritelty kulttuurilaissa (166/2019) Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa ja tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee mm. edistää kulttuurin yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa.

Kirjastopalveluiden perustehtävät on määritelty kirjastolaissa (1492/2016). Näitä ovat muun muassa aineistojen, sisältöjen ja kokoelmien tarjoaminen, monipuolisen lukutaidon ja tiedonhankintataitojen edistäminen, tilojen tarjoaminen sekä yhteiskunnallisen vuoropuhelun edistäminen.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Kulttuuripalvelujen toiminnot ovat peruskulttuurityö, Taidekeskus Harri sekä Toivo Kuula- laulukilpailu. Kirjastopalveluiden yksiköt ovat Alavuden pääkirjasto, Töysän kirjasto ja kirjastoauto.

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Kulttuuripalveluiden toiminnassa painopisteinä on kulttuurin ja taiteen edistäminen osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä elinvoiman lisääminen. Toivo Kuula -laulukilpailulla nostatamme Alavuden mainetta arvostetun kilpailun järjestäjänä.

Kirjasto pyrkii toiminnallaan edistämään luku- ja digitaitoja sekä kestävä kehitystä ja demokratiaa. Toiminnassa painotetaan myös henkilökohtaisen asiakaskohtamisen tärkeyttä.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Tulevina vuosina on odotettavissa taloudellisten resurssien voimakasta heikentymistä. Lakisääteinen toiminta on jatkossa pyrittävä turvaamaan tästä huolimatta. Tulevina vuosina on pyrittävä kehittämään uusia toimintatapoja ja toisaalta totuttava aiempaa alhaisempaan palveluiden tasoon.

Riskit/Riskienhallinta:

Kirjaston osalta suurimmat riskit liittyvät henkilöstön riittävyyteen ja uusien lakisääteisten tehtävien asettamien vaatimusten toteuttamiseen tarvittavan osaamisen hankkimiseen. Lisähaastetta tuo myös toimintaan liittyviin kehityspaineisiin vastaaminen.

Kulttuuripalveluiden suurimpiin riskeihin kuuluvat niukat henkilöresurssit. Laaja-alainen kulttuurikenttä tuo myös monenlaista haastetta. Vuositasolla tulee pohtia kulttuuripalvelujen tarjontaa lain vaateiden edellyttämällä tasolla.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	32	29	75	79	80
Myyntituotot	5	7	6	6	6
Maksutuotot	15	10	26	27	27
Tuet ja avustukset	6	2	16	16	16
Muut toimintatuotot	7	11	28	29	30
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 867	- 852	- 962	- 970	- 1 002
Henkilöstökulut	- 421	- 428	- 495	- 500	- 514
Palvelujen ostot	- 113	- 103	- 123	- 124	- 130
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 192	- 191	- 194	- 195	- 205
Avustukset	- 25	- 18	- 35	- 35	- 37
Muut toimintakulut	- 116	- 112	- 115	- 116	- 117
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 834	- 823	- 887	- 891	- 923

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden edistäminen Kaupungin näkyvyyden lisääminen	Järjestää matalan kynnyksen tapahtumia kaiken ikäisille. Harrastajien ja harrastajaryhmien tukeminen. Kotiseututyö ja sen tukeminen.	Kävijämäärä ja saatu palaute
Lakisääteisten palveluiden turvaaminen	Pyritään kehittämään uusia toimintatapoja palvelutason turvaamiseksi niukemmilla resursseilla.	Henkilötyövuodet (asukas-luku/1000) Taloudellisuus (henkilöstökulu+ kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit + kokonaislainaus)
Toistuvat ja monialaiset kulttuuri-tapahtumat	Kulttuuriohjelman mukaisesti muutama suurempi toistuva päätapahtuma vuodessa ja lisäksi pienempiä tapahtumia tukemaan monipuolista tapahtumatarjontaa	Kävijämäärät ja saatu palaute
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Erityisryhmien huomioiminen toiminnassa	Kehitetään kirjaston seniorityötä muun muassa kotipalvelua markkinoimalla. Tuetaan vieraskielisten kotouttamista aineistohankinnoin	Vieraskielisten aineistojen hankintalukumäärä
Asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden edistäminen	Harrastajien ja harrastajaryhmien tukeminen.	Harrastajamäärät ja saatu palaute.
Vahva ja aktiivinen yhdistys- ja harrastustoimijakenttä	Uusitun kulttuuriohjelman mukaisesti kaupunki tarjoaa esiintymismahdollisuuksia harrastajaryhmille sekä tuottaa esityksiä kuntalaisille	Järjestöaktiivisuuden säilyttäminen kunnassa
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Nuorten lukemaan innostaminen	Osallistutaan yhteisiin, nuorten lukemista tukeviin hankkeisiin, pyritään vakiinnuttamaan koulujen kanssa tehtävän yhteistyön käytäntöjä.	Monipuoliset lukutaidot: tapahtumiin osallistujien määrä Kirjallisuus ja lukemisen edistämisen: osallistujien määrä Lasten- ja nuortenaineistojen lainamäärät

Taideopetuksen järjestäminen	Kaupungin rahoitus ja tuki musiikki, taide- ja käsityöalojen opetuksen tukemiseksi.	Vauvasta vaariin ikäluokkien onnistumien itse opetellen ja tehden
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Demokratian edistäminen	Toteutetaan yhdenvertaiset kirjastopalvelut kaikille.	Toimintakulut tilastovuonna / Kokonaislainaus
Kestävän kehityksen tukeminen	Osallistutaan Eepos-alueen yhteiseen kestävän kehityksen hankkeeseen. Kehitetään uusia käytäntöjä tukemaan kestävää kehitystä.	Lainaus/kokoelmat

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Kokonaislainaus	169 165	175 000	175 000
Kirjastokäynnit	72 147	115 000	125 000
Lainaaaja/asukasluku	29	30	30
Suoritteiden hinta			
Aineistokulut/asukasluku	14,35	14,25	14,35
E-aineistokulut/asukasluku	0,8	1	1
Toimintakulut/lainaus	3,8	3,8	3,8
Taloudellisuus (henkilöstökulut+kirjastoaineistokulut) / (fyysiset käynnit + kokonaislainaus)	2,06	2,1	2,1
Suoritteiden määrä			
Taidekeskus Harri avoinna (kk)	6	6	6
Aineistojen hankinta kpl/ (asukasluku/1000)	588	610	590
Kokonaislainaus/asukasluku	15,24	14,9	16
Kirjastokäyntien määrä/asukas	8,4	9	9

3.3 Sivistyspalvelut

Kouluhallinto

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Sivistyspalveluiden hallinto vastaa sivistyslautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Toimialaan kuuluu yleishallinto, aamu- ja iltapäivätoiminta, varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, erityisopetus, lukiokoulutus, kansalaisopiston opetus ja nuorisopalvelut. Yleisenä tavoitteena on tuottaa ja toteuttaa kuntalaisille ajanmukaiset sivistyspalvelut. Tavoitteena on asukkaiden opetuksen, kasvatuksen ja hyvinvoinnin edistäminen. Sivistyspalvelujen hallinto seuraa taloutta suunnitelmallisesti ja antaa avaimet laadukkaan varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja hyvinvoinnin toteuttamiseen.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Hallinnolliset palvelut esi- ja perusopetukselle, varhaiskasvatukselle, lukiolle, kansalaisopistolle ja nuorisopalveluille. Musiikkiopiston ja käsityötaiteen perusopetuksen maksuosuudet.

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Palveluiden tehostaminen sopeutusohjelman mukaisesti.

Lakimuutosten valmistelu perustaitojen vahvistamisen ja tuen uudistamisen osalta.

Opiskeluhuollon toiminnan kehittäminen ja yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen kanssa.

Koulukuljetuskilpailutusten valmistelun aloittaminen.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Sopeutusohjelman mukaiset muutokset.

Palveluverkon tarkastelu lapsimäärän muutosten mukaisesti.

Riskit/Riskienhallinta:

Pätevän henkilökunnan saatavuus.

Talouden yllättävät vaihtelut.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 297	- 293	- 300	- 302	- 312
Henkilöstökulut	- 162	- 149	- 154	- 156	- 160
Palvelujen ostot	- 96	- 101	- 101	- 101	- 106
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 36	- 40	- 42	- 43	- 43
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 297	- 293	- 300	- 302	- 312

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Osaava ja aktiivinen henkilöstö	Mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Henkilöstön pysyvyys ja täydennyskoulutukset
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Henkilöstön hyvinvointi	Varhaisen puuttumisen malli	Poissaolot, puheeksiotot, kehityskeskustelut
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Toimivat palvelut	Palveluiden kehittäminen ja arviointi	Asiakaskyselyt, palvelunkäyttäjämäärien seuranta
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Toimiva palveluverkko	Riittävät resurssit	Kuntatalous

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatus ja esiopetus edistää lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, kasvua ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lapsen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lapsen osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Varhaiskasvatuksen hallinto, Varhaiskasvatuksen erityisopetus, Päiväkodit, Ryhmikset, Perhepäivähoito, Kotihoidontuki

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Toiminnan painopisteenä tulevassa talousarviossa on laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttaminen kustannustehokkaasti. Tehostetaan henkilökunnan käyttöä yksiköiden välillä, kun suhdeluvut mahdollistavat toiminnan tehostaminen. Keskitetään varhaiskasvatuspalvelut koulujen loma-aikoina sekä osa kesästä päiväystyösköihin päiväkotitervanalleen sekä Pikku-Trimmiin. Keskittäminen päiväystyösköinä varmistaa sujuvan palvelun ja riittävän henkilöstön lomien aikana.

Koulutetaan varhaiskasvatuksen henkilöstöä painottaen erityisesti pedagogiikkaan ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Johtamisjärjestelmää kehitetään parantamalla viestintää ja resurssien kohdentamista, jotta organisaation toiminta olisi entistä tehokkaampaa ja tavoitteet saavutettaisiin paremmin. Varhaiskasvatuksen esihenkilöt osallistuvat kaupungin esihenkilöiden valmennusohjelmaan.

Haetaan hankerahoitusta lasten liikkuvuuden ylläpitämiseen sekä pikkulasten sekä perheiden liikuntaohjaukseen. Tavoitteena on edelleen järjestää muun muassa matalan kynnyksen liikunnallisia ja maksuttomia tapahtumia yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa.

Odottavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on korkea ja sen vuoksi kaupungin varhaiskasvatuspaikat ovat lähes täynnä. Tehdään alustavaa suunnitelmaa varhaiskasvatuksen palveluverkon sopeuttamisesta syntyvyyden laskiessa tulevina vuosina ja kaupungin sopeuttamisohjelma huomioiden.

Riskit/Riskienhallinta:

Lain mukaisen sekä kelpoisen henkilökunnan saaminen on vaikeaa, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajissa ja erityisopettajissa. Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys ja soveltuvien sijaisten saaminen.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	609	603	236	248	251
Myyntituotot	2				
Maksutuotot	280	278	218	229	232
Tuet ja avustukset	326	325	18	19	19
Muut toimintatuotot	1				
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 7 009	- 7 245	- 7 025	- 7 092	- 7 278
Henkilöstökulut	- 5 216	- 5 416	- 5 253	- 5 306	- 5 456
Palvelujen ostot	- 943	- 946	- 936	- 944	- 953
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 86	- 70	- 63	- 64	- 67
Avustukset	- 422	- 426	- 440	- 442	- 464
Muut toimintakulut	- 343	- 387	- 333	- 336	- 338
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 6 400	- 6 642	- 6 789	- 6 844	- 7 027

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Laadukasta varhaiskasvatusta kustannustehokkaasti	Henkilökunnan tehokas käyttö sekä lasten järkevä sijoittelu varhaiskasvatusyksiköihin	Varhaiskasvatuksen käyttöprosentti 80%
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Laadukasta varhaiskasvatusta	Ammatillinen henkilökunta. Sensitiivinen vuorovaikutus.	Hyvinvoivat lapset ja tyytyväiset perheet Asiakastyytyväisyyskysely
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Varhaiskasvatuslain sekä suunnitelman mukainen varhaiskasvatus	Henkilöstön jatkuva koulutus. Suunnitelmien tarkempi seuranta ja arviointi.	Kaikille lapsille laadittu varhaiskasvatussuunnitelma ja esioppilaille oppimissuunnitelma
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Toimiva varhaiskasvatus Riittävästi varhaiskasvatuspaikkoja	Riittävä rahoitus	Laadukasta varhaiskasvatusta kustannustehokkaasti Varhaiskasvatuspaikat ja henkilöstömitoitus järjestetty lain asettamien vaatimusten mukaan

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Lasten kotihoidontukea saaneet lapset	132	103	100

Peruskoulut

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen kasvatusta- ja opetustyö rakentuu yhtenäiselle perusopetukselle palvelun laaja-alaista opetus- ja kasvatustehtävää aina esiopetuksesta 9. luokkaan. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Perusopetuksen palvelualueeseen kuuluu myös koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Alavudella toimii kahdeksan alakoulua ja kaksi yläkoulua. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään kouluilla erikseen määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi lastensuojeluyksikkö Vaahteramäessä toimii yksi Alavuden yläkoulun joustavan perusopetuksen luokka. Kouluille on saatu myös hankerahaa.

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Sopeutusohjelman mukaisten muutosten toimeenpano.

Aluekoulunjohtajamallin pilotin seuranta ja toiminnan kehittäminen.

Lakimuutosten aiheuttamien uudistusten vieminen opetussuunnitelmaan ja koulun arkeen.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön kehittäminen esiopetuksen osalta.

Hanketoiminnan jatkaminen strategian mukaisesti.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Sopeutusohjelman mukaiset mahdolliset muutokset.

Riskit/Riskienhallinta:

Osaavan henkilöstön säilyttäminen.

Tasapuolisuuden säilyminen eri koulujen opetuksessa.

Laadukkaan perusopetuksen takaaminen haastavassa taloudellisessa tilanteessa.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	905	710	613	644	650
Myyntituotot	331	365	365	383	387
Maksutuotot	85	100	81	85	85
Tuet ja avustukset	476	230	156	164	165
Muut toimintatuotot	14	15	12	13	13
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 13 077	- 13 243	- 13 571	- 13 645	- 14 021
Henkilöstökulut	- 8 709	- 8 598	- 8 930	- 8 970	- 9 224
Palvelujen ostot	- 2 981	- 3 154	- 3 133	- 3 154	- 3 249
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 436	- 418	- 410	- 411	- 432
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 951	- 1 073	- 1 099	- 1 109	- 1 116
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 12 172	- 12 533	- 12 958	- 13 001	- 13 371

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Laadukas perusopetus	Uudistuvan tuen mukainen opetus, myönteinen opiskeluilmapiiri, opiskeluhuollon kehittäminen	Läsnäolojen seuranta, kouluviihtyvyys
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen	Oppilaiden hyvinvoinnin seuranta, arviointi sekä tavoitetta tukeva hanketyö ja työryhmät	Kyselyt, raportit ja toimenpiteet
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Oppilaat saavat opetussuunnitelman mukaista opetusta	Riittävä tuntiresurssi, pätevä opetus, laadukasta opetusta tukeva hanketyö	Tuntimäärä/oppilas, hanketyöllä saadut tulokset
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Hyvin toimivat koulut	Johtamisen kehittäminen, työhyvinvointiin panostaminen	koulutukset, työtyytyväisyys, kehityskeskustelut

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Suoritteiden hinta			
Hinta € / oppilas	9 450	9 923	10 783
Suoritteiden määrä			
Oppilasmäärä	1 288	1 236	1 197

Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö: lukion rehtori ja nuorisotyön koordinaattori

Palvelusuunnitelma:

Lukiokoulutus tarjoaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen, joka koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista sekä tahdosta. Lukiokoulutuksen tavoitteena on, että lukion päättövaiheessa opiskelija on hankkinut riittävät valmiudet tulevaa varten niin jatko-opintoihin kuin työelämään.

Nuorisopalveluiden perustehtävänä on nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen.

Toiminta-ajatuksena on tukea nuorten kasvua ja omaehtoista toimintaa, edistää nuorten hyvinvointia, osallistumista, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vahvistaa nuorten itsenäistymistä.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Lukio, Ammattiopetus, Nuorisopalvelut

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Lukion oppimisen tuen hankkeen vieminen loppuun ja oppimisen tukea koskevan lakimuutoksen aiheuttamat toimenpiteet. Lukion laadunarvioinnin ja laatukäsikirjan pilotointi.

Nuorisopalvelujen painopistealueena on nuorisotyön, koulun ja kodin yhteistyön vahvistaminen ja kehittämisen.

Matalan kynnyksen monipuoliset harrastus- ja osallistumismahdollisuudet.

Osallistumisen, vaikuttamisen ja yhteisöllisyyden edistäminen.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Lukion opiskelijamäärä pyritään pitämään samalla tasolla kuin aiemmin. Lukiokoulutuksen rahoitusuudistus ei tule vaikuttamaan lukiomme valtionosuusrahoituksen perusteisiin.

Nuorisotyön toimintamallien kehittäminen Töysän alueella uusien nuorisotilojen myötä.

Riskit/Riskienhallinta:

Nuorisopalvelujen riskit ja riskien hallinta

Yllättävä/ äkillinen häiriö nuorisotiloilla, nuorisotilojen välittömässä läheisyydessä tai tapahtumissa.

Riskin hallinta: Häiriötilanteiden ennalta läpikäyminen ja niiden toimintaohjeiden kertaus säännöllisesti. Riittävä määrä henkilökuntaa. Turvallinen ympäristö nuorille sekä henkilökunnalle.

Lukion riskit ja riskien hallinta:

Taloustilanteen vaikutus toteutettavaan opetustarjontaan. Kokonaisvaltainen näkemys opetustarjonnasta.

Yllättävät häiriöt kuten tietoliikenneyhteyksien ennalta arvaamattomat katkokset ja sähkökatkokset. Varautuminen häiriötilanteisiin erilaisilla pedagogisilla ratkaisuilla

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	58	35	35	37	37
Myyntituotot		1	1	1	1
Maksutuotot	10	11	11	11	11
Tuet ja avustukset	36	10	10	10	10
Muut toimintatuotot	12	14	14	15	15
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 1 634	- 1 651	- 1 647	- 1 663	- 1 706
Henkilöstökulut	- 1 078	- 1 111	- 1 134	- 1 145	- 1 178
Palvelujen ostot	- 214	- 189	- 199	- 200	- 203
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 72	- 81	- 81	- 81	- 85
Avustukset	- 29	- 26	- 26	- 26	- 27
Muut toimintakulut	- 242	- 244	- 208	- 210	- 212
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 576	- 1 616	- 1 612	- 1 626	- 1 669

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Lukio: Tarjota laadukasta toisen asteen koulutusta. Nuorisopalvelut: Osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen yhdenvertaisesti.	Lukio: Lukiossa kattava kurssitarjonta. Lukion laadunhallinta. Nuorisopalvelut: Nuorisovaltuusto, nuorisotilojen toimikunnat ja nuorten kuuleminen.	Lukio: Toteutettujen kurssien määrä. Lukion laadunhallinnan arviointi. Nuorisopalvelut: Järjestetyt aktiviteetit. Aloitteet ja lausunnot.
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Lukio: Viihtyisä oppimisympäristö Nuorisopalvelut: Nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen edistämällä yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa harrastus- sekä muussa toiminnassa.	Lukio: Positiivisen ja innostavan opiskeluilmapiirin luominen yhdessä kaikkien oppilaitoksen toimijoiden kanssa. Nuorisopalvelut: Nuorisotilatointi, kerhot, leirit, retket, harrastamahdollisuudet, tapahtumat, ehkäisevä päihdetyö, kansainvälinen toiminta, nuorisotyö kouluissa, sosiaalinen media, digitaalinen ja verkkonuorisotyö sekä monialainen ja seutukunnallinen yhteistyö.	Lukio: Itsearviointikyselyn opiskelijapalaute Nuorisopalvelut: Kävijämäärät sekä järjestetyn toiminnan määrä.
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Lukio: Ylioppilaskirjoitusten tulokset yli valtakunnan keskitason ja opiskelijoiden sijoittuminen jatko-opintoihin korkeakouluun. Nuorisopalvelut: Yhteisöllisyyden tukeminen sekä niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppiminen.	Lukio: Kattava kurssitarjonta, laadukas opetus ja ohjaus. Nuorisopalvelut: Nuorten osallistaminen ja omaehtoiseen toimintaan kannustaminen. Harrastusten sekä vapaa-ajanvieron mahdollistaminen. Nuorisotyö kouluissa, tieto- ja neuvontapalvelut, kansainvälinen toiminta sekä Ohjaamo.	Nuorisopalvelut: Nuorisotyön osallistavuuden huomioiminen, osallistujamäärät Lukio: Ylioppilaskirjoitusten tulokset, jatko-opintoihin sijoittuminen.
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Lukio: Henkilöstön työhyvinvoinnista ja osaamisesta huolehtiminen	Lukio: Henkilöstön koulutusmahdollisuudet	Lukio: Kehityskeskustelut ja kaupungin ajoittain toteuttamat työhyvinvointikyselyt
Nuorisopalvelut: Ammattitaitoinen, osaava ja työssään viihtyvä henkilökunta.	Nuorisopalvelut: Säännölliset palaverit, koulutukset, kehityskeskustelut sekä työnohjaus.	Nuorisopalvelut: Palautteen kerääminen työntekijöiltä ja nuorilta.

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Lukio			
Opiskelijamäärä, lukio	180	183	180
Nuorisopalvelut			
Leirikeskus Vetämäjärvi, käyttöpäivät	193	200	200
Liikkuvan nuorisotyön (koulunuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö, tapahtumat) tavoitavuus, henkilömäärä			2 600
Nuorisopalveluiden leirit ja reissut, osallistujien määrä			500
Nuorisopalveluiden leirit ja reissut, lukumäärä vrk			27
Nuorisotilat, avoinna vrk			180
Nuorisotilat, kävijämäärä			9 000

Kansalaisopisto

Vastuuhenkilö: kansalaisopiston rehtori

Palvelusuunnitelma:

Lakeudenportin kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka tarjoaa toiminta-alueensa asukkaille yleissivistävää koulutusta. Monipuoliset kurssit, luennot ja tilauskoulutukset antavat eri-ikäisille kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Opistossa annetaan kuvataiteen perusopetusta lapsille ja nuorille.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Lakeudenportin kansalaisopiston toiminta alueeseen kuuluvat Alavuden ja Ähtärin kaupungit sekä Kuortaneen kunta.

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Opiston kurssitarjonnan painopistealueisiin kuuluvat hyvinvointia ylläpitävät ja edistävät kurssit sekä käden taidot ja luova toiminta. Painopistealueisiin kuuluvat myös kuvataiteen perusopetuksen kehittäminen, digi-taitoja lisäävä koulutus sekä etäopetuksen kehittäminen.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

Riskejä ovat opettajien ja tilojen saatavuus, asiakkaiden väheneminen ja sen myötä kurssimaksujen vähene-minen sekä vajaiksi jäävät kurssit, joita ei voida toteuttaa. Riskejä hallitaan etsimällä uusia opettajia ympäri vuoden ja kuuntelemalla eri palautekanavista saatuja kurssi- ja opettajaehdotuksia. Pyritään järjestämään mielenkiintoisia kursseja sekä panostetaan tiedottamiseen ja markkinointiin.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	326	324	316	332	335
Myyntituotot	167	150	155	163	165
Maksutuotot	155	170	157	164	166
Tuet ja avustukset	4	4	4	4	4
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 956	- 934	- 888	- 896	- 924
Henkilöstökulut	- 690	- 674	- 646	- 652	- 671
Palvelujen ostot	- 149	- 133	- 124	- 125	- 131
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 13	- 13	- 11	- 11	- 12
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 104	- 114	- 107	- 107	- 110
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 630	- 610	- 572	- 564	- 589

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Innostaa toiminta-alueen asukkaita itsensä kehittämiseen, osallistumi- seen, elinikäiseen oppimiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.	Monipuolisen kurssitarjonnan yllä- pitäminen ja harrastus- sekä osal- listumismahdollisuuksien tarjoami- nen myös kylille keskustajamien ulkopuolelle.	Kurssien sisällöstä ja toteutuksesta saatu palaute.

Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Ylläpidetään ja edistetään asukkaiden fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia.	Järjestetään monipuolisia fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia edistäviä kursseja.	Kurssien toteutuminen ja niistä saatu palaute.
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kysynnän mukaisen opetuksen sekä ammattitaitoa ja osallistumismahdollisuuksia parantavan koulutuksen tarjonta.	Valmius kurssien ja opintojen, esimerkiksi hygieniapassin ja anniskelupassin nopeaan suorittamiseen.	Kurssien toteutuminen ja niistä saatu palaute.
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Yhteistyö kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Palvelujen toimivuuden parantaminen.	Järjestetään kursseja ja koulutustilaisuuksia yhteistyössä esimerkiksi kirjaston, lukion, nuorisotoimen ja kulttuuritoimen kanssa. Tarjotaan asukkaiden toiveiden mukaisia kursseja.	Opintojen ja kurssien toteutuminen ja niistä saatu palaute.

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Koulutuksen määrä	493	480	530
Koulutukseen osallistuneet	6 275	6 700	6 400
Suoritteiden hinta			
Toimintakate / opetustunti	58	48	49
Suoritteiden määrä			
Toteutuneet oppitunnit	10 871	12 800	10 800

3.4 Tekniset palvelut

Tekninen hallinto

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma:

Tuottaa ja hankkia tehokkaasti ja taloudellisesti palveluja teknisten palvelujen toiminnoille sekä tarvittaessa muille palvelualueille, päättäjille ja kaupunkilaisille.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	23	25	25	26	27
Myyntituotot	23	25	25	26	27
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 116	- 115	- 118	- 119	- 122
Henkilöstökulut	- 98	- 98	- 102	- 103	- 106
Palvelujen ostot	- 8	- 10	- 9	- 9	- 9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 9	- 7	- 7	- 7	- 7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 93	- 90	- 93	- 93	- 96

Strategian mukaiset tavoitteet:

Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Sidosryhmien joustava ja luotettava palvelu	Asioiden käsittely viivytyksettä	Annettu aikataulu
Osaava ja yhteistyökykyinen henkilöstö	Uuden teknologian hyödyntäminen	Osaamisen vahvistaminen

Yhdyskuntatekniset palvelut

Vastuuhenkilö: kunnallistekniikan päällikkö

Palvelusuunnitelma:

Tuottaa ja ylläpitää taloudellisesti turvalliset ja viihtyisät yhdyskuntatekniset palvelut siten että Alavuden vahvuutena on palvelukykyinen ja toimiva liikenneverkosto ja kaupunkikuva. Miellyttävät puistot ja virkistysalueet.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Kunnallistekniikka, viher- ja virkistysalueet, kaava- ja yksityistiet.

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Kaavateillä: Keskustan alueen liikenneväylien pintarakenteiden ja viimeistelyiden tekeminen tulevana keväänä ja kesänä.

Suunniteltujen kaavatietokohteiden korjauksia ja uusien teiden rakentamista jatketaan, arvioidun kiireellisyyden mukaan.

Yksityisteillä: Rumpujen ja siltojen korjauksia, ojitusta ja perusparannusta suunnitelluille kohteille.

Pyritään ylläpitämään alueiden hoito- ja kunnossapitotaso riittävänä.

Viher- ja virkistysalueilla: Alueiden (puistot, leikkikentät ja virkistysalueet) kunnossapito.

Toimivat sekä turvalliset puistot ja virkistysalueet.

Selvitetään toimintojen tehostamista palvelualueilla.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Tieverkoston alueella hoitotaso määrittyy hyväksytyn määrärahan mukaisesti.

Kohteiden hoitokustannukset ovat kohonneet energian hinnan ja sitä kautta palvelujen hinnan kohoamisen vuoksi.

Hoitotason tarkistuksia kohteittain, luokituksen mukaisia hoitotason alenemisiä ja mahdollisesti hoidettavien kohteiden poistoja.

Korjausinvestointikohteiden määrärahojen väheneminen lisää olemassa olevien kohteiden korjausvelkaa ja hoidettavien kohteiden poistoja.

Riskit/Riskienhallinta:

Infran hoito- ja rakennuskulut mm. sähkö ja polttoaineitten hinnat ovat pysyneet korkeina.

Sähköenergian säästämiseksi katu- ja puistovalaistusta on korjattu energiaa säästävillä valaisimilla, ohjauksella, aikataulutuksella. Selvitetään valaistuskohdeiden saneeraustarpeita ja kustannuksia.

Saneerattavissa kohteissa materiaalikuljetuksia pyritään vähentämään kierrättämällä kohteissa olemassa olevia vanhoja maarakennusmateriaaleja.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	346	202	293	308	311
Myyntituotot	296	156	247	259	262
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	50	46	46	48	49
Muut toimintatuotot	- 1				
Valmistus omaan käyttöön	12	54	43	45	45
TOIMINTAKULUT	- 2 477	- 2 177	- 2 308	- 2 325	- 2 418
Henkilöstökulut	- 960	- 858	- 946	- 955	- 982
Palvelujen ostot	- 952	- 892	- 890	- 894	- 939
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 482	- 341	- 383	- 385	- 405
Avustukset	- 38	- 40	- 40	- 40	- 42
Muut toimintakulut	- 45	- 46	- 50	- 50	- 50
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 2 119	- 1 921	- 1 972	- 1 972	- 2 062

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Palvelujen ostot	Tärkeimmät hankinnat kilpailutetaan tehokkaasti	Jatkuva budjetin seuraaminen
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Viihtyisät ja turvalliset lähiliikunta- paikat ja viheralueet	Määräaikaishuollot ja tarkastukset, jatkuva hoito ja seuranta.	Valituksi kpl/vuosi vähemmän kuin 30kpl/v
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Motivoitunut ja osaava henkilökunta.	Täydennyskoulutukset ja työhyvinvoinnin seuranta	Henkilöstökyselyt ja kehityskeskustelut
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Liikenne katualueilla ja teillä toimii turvallisesti ja joustavasti.	Määräaikaishuollot, tie- ja katuverkon jatkuva hoito ja seuranta.	Valituksia kpl/vuosi vähemmän kuin 30kpl/v

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Aurauskerrat / v (keskimäärin)	40	27	26
Suoritteet			
Hoidettavat tiet km	455	450	430
Avustettavat tiet km	80	85	105
Kaavatiet km	86	93	93
Kevyenliikenteen väylät	33	35	35
Suoritteiden hinta			
Yksityisteiden kunnossapito €/km	1 526	640	1 100
Yksityistieavustukset €/km	470	400	400

Vesihuoltolaitos

Vastuuhenkilö: energia- ja vesihuoltopäällikkö

Palvelusuunnitelma:

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa asiakkailleen hyvää ja talousvedelle asetetut laatuvaatimukset täyttävää talousvettä ja huolehtia asiakkaiden viemäriveresien johtamisesta ja käsittelystä. Hyvä palvelutaso ja toiminnot tuotetaan niin tehokkaasti ja taloudellisesti kuin se on mahdollista.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Vesilaitos

Viemärlaitos

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Vesi- ja viemärijohtojen saneerauksia ja täydennysrakentamista jatketaan suunnitelmien mukaisesti. Vedenottamoilla, jätevedenpuhdistamolla ja pumppaamoilla tehdään huoltoja ja saneerauksia suunnitelmien mukaisesti.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

Vesijohtoverkoston vuodot sekä putkirikot ja viemäriverkoston tukokset.

Vesijohto- ja viemäriverkostojen saneerauksien investointeja tulisi lisätä.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	2 493	2 512	2 470	2 588	2 612
Myyntituotot	2 474	2 510	2 468	2 586	2 610
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	19	2	2	2	2
Valmistus omaan käyttöön	125	60	60	63	63
TOIMINTAKULUT	- 1 289	- 1 318	- 1 374	- 1 384	- 1 441
Henkilöstökulut	- 547	- 538	- 551	- 557	- 573
Palvelujen ostot	- 273	- 280	- 312	- 314	- 330
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 445	- 471	- 482	- 484	- 508
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 24	- 28	- 29	- 29	- 30
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	1 329	1 254	1 156	1 267	1 235

Poistot	-787	-853	-849	-844	-839
Liikelyjäämä	460	401	307	423	396
Korko	-264	-370	-300	-295	-290
TULOS	198	31	-7	119	108
Investointitulot	0	0	0	0	0
Investointimenot	-984	-550	-440	-730	-330
Investoinnit netto	-984	-550	-440	-730	-330
Lainan lyhennys	-250	-250	-250	-250	-250
Edell. vuosien ylijäämä 31.12.	6917	7 091	7098	7227	7333

Sitovuus valtuustoon nähden lihavoituna. Korko peruspääomalle ja kaupungin lainalle vahvistetaan talousarvion hyväksymisen yhteydessä korkoindikaatiolla 1.10. (1,25 %+6kk euribor).

Strategian mukaiset tavoitteet:

Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Vedenlaatu täyttää talousvedelle asetetut vaatimukset	Vesinäytteet valvontatutkimusohjeen mukaisesti	Vesinäytteiden tulokset täyttävät talousvedelle asetetut vaatimukset
Vedenjakelun keskeytykset ovat mahdollisimman vähäisiä ja vesi- ja viemäriverkosto toimii mahdollisimman häiriöttömästi	Verkostoa saneerataan suunnitelmien mukaisesti sekä suoritetaan ennakoivaa huoltoa ja kunnossapitoa	Jakelukeskeytyksien lukumäärä alle 10 kpl ja niiden kesto aika alle 6 tuntia
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Jätevedenpuhdistamon toiminta täyttää lupaehdot	Prosessin jatkuva seuranta ja tarvittavat prosessin ajotavan muutokset	Jätevesitarkkailun tulokset täyttävät lupaehdot

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Vesijohtoverkoston pituus km	681	681	682
Viemäriverkoston pituus km	173	173	173
Suoritteiden hinta			
Myyty vesi €/m3	0,81	0,85	0,94
Myyty jätevesi €/m3	1,81	1,93	2,06
Puhdistettu jätevesi €/m3	0,98	0,95	1,01
Suoritteiden määrä			
Laskutettu vesimäärä (1000 m3)	588	600	570
Laskutettu jätevesimäärä (1000 m3)	340	320	320
Puhdistettu vesimäärä (1000 m3)	628	650	650

Tilapalvelu

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö

Palvelusuunnitelma:

Tilapalvelun tehtävänä on kaupungin tulostavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien toimitilojen hankinta ja ylläpito. Toiminnassa huomioidaan käyttäjien tarpeet, teknillistaloudelliset tavoitteet sekä viranomaismääräykset. Tilapalvelu vastaa tällä hetkellä 75 kohteen hoidosta ja kunnossapidosta sekä tukee kaupungin muita toimintoja esimerkiksi logistisissa tehtävissä.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Isännöinti (6400)

Rakennusten kunnossapito (6410)

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Tilapalvelussa pyritään säilyttämään rakennusten kunto hyvänä ennakoimalla tärkeimpiä huoltoja sekä korjauksia.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Kaupungin toimitilasuunnitelmien täsmentyessä tarkastellaan myös tilapalveluiden toimintasuunnitelma ja tarve.

Riskit/Riskienhallinta:

Suurimpina riskeinä ovat energian hinnan sekä rakennusten ylläpitokustannusten nousu tämänhetkisestä maailmantaloudellisesta tilanteesta johtuen. Kustannusten nousua ei pysty etukäteen arvioimaan, joten sitä on vaikea huomioida talousarviossa.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	5 753	5 693	5 712	5 909	5 946
Myyntituotot	92	70	70	74	74
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	5				
Muut toimintatuotot	5 655	5 623	5 642	5 836	5 872
Valmistus omaan käyttöön	37	20	20	21	21
TOIMINTAKULUT	- 5 095	- 4 908	- 5 029	- 5 060	- 5 281
Henkilöstökulut	- 865	- 898	- 888	- 897	- 923
Palvelujen ostot	- 1 218	- 1 143	- 1 248	- 1 255	- 1 309
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 234	- 2 200	- 2 261	- 2 273	- 2 383
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 779	- 667	- 632	- 635	- 667
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	695	805	703	871	686

Strategian mukaiset tavoitteet:

Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Toimitilojen käyttökustannusten taloudellisuus	Tärkeimpien hankintojen tehokas kilpailuttaminen	Hoitokustannus
Toimitilojen käyttöasteen säilyttäminen korkean	Reagoidaan muutoksiin ja muutetaan tiloja vastaamaan käyttäjien tarpeita	Käyttöaste

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Teollisuustiloja vuokrattuna (m2)	7 076	5 179	5 139
Suoritteiden hinta			
Hoitokustannukset €/m2/kk	3,88	3,6	3,8
Suoritteiden määrä			
Isännöinnissä hoidettava pinta-ala (m2)	89 730	93 703	89 402

Ruoka- ja siivouspalvelut

Vastuuhenkilö: palvelupäällikkö

Palvelusuunnitelma:

Ruokapalvelut valmistaa päivittäin koulu- ja päiväkotiruoan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen asiakkaille. Tavoitteena on tarjota ravitsemuksellisesti oikein koostetut ateriat, jotka tukevat tervettä kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Siivouspalvelut tarjoaa lähinnä kaupungin kiinteistöihin niiden päätoimintaa tukevaa siivouspalvelua ja huolehtii siivouksellisin keinoin asiakkaiden terveellisestä toimintaympäristöstä ja kiinteistöjen kunnon säilymisestä.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Ruokapalvelut (6420) ja siivouspalvelut (6430).

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Käytettävien elintarvikkeiden kotimaisuusaste pyritään pitämään edelleen korkeana, vähintään nykyisessä noin 86 prosentissa. Lisätään luomutuotteiden hankintaa, mikäli se on ravitsemukselliset ja taloudelliset näkökohdat huomioiden järkevää. Järjestellään sekä ruoka- että siivouspalvelujen työalueet mahdollisuuksien mukaan niin, että voidaan palkata työntekijät vakituisiin työsuhteisiin ja luopua pitkistä määräaikaissuhteista. Samalla on kuitenkin varattava riittävästi toimia tulevaisuudessa mahdollisesti lakkautettavien työpisteiden vakituksille työntekijöille.

Odottavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Koska sisäiset yksiköt ovat ruoka- ja siivouspalvelujen suurin asiakasryhmä, muutokset taloussuunnitelmavuosina riippuvat lähes täysin kaupungin muun palveluverkoston tulevista muutoksista. Vuoden 2025 alussa siirtyy kahden pienen kohteen siivousvastuu hyvinvointialueelle. Syksyllä 2025 muutetaan Töysän yläasteen keittiö jakelukeittiöksi, mikä mahdollistaa työalueiden uudelleenjärjestelyn myös Töysässä.

Riskit/Riskienhallinta:

Määräaikaisten työntekijöiden palkkaaminen varsinkin äkillisiin sijaistarpeisiin on edelleen haastavaa. Pyritään saamaan myös osa-aikaisiin toimiin täyttölupa vakituisen työntekijän palkkaamiseen, jotta sijaistukset olisi tarvittaessa helpompi järjestää olemassa olevaa henkilöstöä hyödyntäen.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	2 346	2 474	2 495	2 522	2 523
Myyntituotot	2 343	2 474	2 495	2 522	2 523
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	3				
Muut toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	- 2 349	- 2 457	- 2 491	- 2 513	- 2 596
Henkilöstökulut	- 1 713	- 1 756	- 1 797	- 1 815	- 1 867
Palvelujen ostot	- 33	- 51	- 55	- 55	- 58
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 522	- 569	- 558	- 561	- 589
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 82	- 82	- 81	- 82	- 83
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 3	16	4	9	- 73

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit

Ruoka- ja siivouspalvelut pyrkii omalta osaltaan parantamaan kaupungin vetovoimaisuutta kehittämällä ympäristömyönteisiä toimintatapoja.	Luomutuotteiden käytön lisääminen. Itämeri-ystävällisten kalatuotteiden suosiminen. Jätteiden lajittelun ja kierrätyksen kehittäminen kaupungin toimitiloissa.	Luomun osuus käytettävien puurohiutaleiden määrästä, %. Itämeri-ystävällisten tuotteiden lisääminen kiertävälle ruokalistalle. Jätelajittelun nykytilakartoitukset päiväkodeissa, %. Jätelajittelun nykytilakartoitukset kouluissa, % Jätelajittelukartoitusten toimenpide-ehdotuksia toteutettu, %
--	--	---

Hyvinvoiva asukas

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Laadukas päiväkotij- ja kouluruokailu tukee lasten ja nuorten tervettä kasvua ja kehitystä sekä hyvinvointia. Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokailusuositusta noudattamalla parannetaan kouluviihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä.	Yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa tehdään nykytilan arviointi varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksen toteutumisesta. Kirkkomäntien koulun 2. luokille toteutetaan yhteistyössä SeAMK:n kanssa Ajuri-hanke tavoitteena kasvisten syönnin lisääminen sekä yhteistyön parantaminen huoltajien kanssa.	Nykytilan arviointi tehty kohteessa, kpl. Ajuri-hanke toteutettu, %

Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Ruokahävikin määrää vähennetään kaikissa kaupungin valmistus- ja jakelukeiteissä.	PoweResta Ateriatilausjärjestelmän tehokas käyttö. Ruokalistasuunnittelu. Toimivat kannustinjärjestelmät.	Lautashävikin määrä kohteissa, joissa ruokapalvelujen henkilöstö (kg/5 viikon kiertävä ruokalista)

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Valmistettuja ateriasuoritteita/pv	1 252	1 394	1 299
Suoritteiden hinta			
Ateriasuoritteen hinta	2,94	2,79	2,99
Siivouksen hinta €/m2/kk	1,86	2	2,05
Suoritteiden määrä			
Valmistettuja ateriasuoritteita / v.	456 901	508 848	474 027
Siivottava pinta-ala m2	44 960	43 824	43 604

3.5 Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö: maankäyttöjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Perustehtäviä ovat maan hankinta, asuinalueiden kaavoitus, mittauspalvelut, rakennus- ja ympäristölupien myöntäminen, tonttien myynti ja maa-alueiden vuokraus sekä kaupungin maaomaisuuden hallinta.

Toiminta-ajatuksena on turvata edellytykset kestäväälle kehitykselle maanhankinnan ja kaavoituksen keinoin paikalliset olosuhteet huomioiden. Tavoitteena on, että Alavus tunnetaan vetovoimaisena asukkaitaan arvostavana kaupunkikeskuksena, jossa myös ympäristöarvot huomioidaan.

Palvelualueeseen kuuluvat palveluyksiköt/toiminnot:

Rakennusvalvonta, kaavoitus, kaupunkimittaus, ympäristönsuojelu ja maaomaisuuden hallinta

Toiminnan painopistealueet talousarviovuonna:

Keskusta-alueen kehittäminen

Kuntarekisterin vaihtaminen

Yleiskaavatyön käynnistäminen Alavudenjärven ympäristössä

Rakennus- ja huoneistorekisterin ajantasaistaminen

Ryhti-tietokantamuotoisen palvelun mahdollistaminen

Sähköisten palvelujen kehittäminen asiakasrajapintaan

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Siirtyminen tietomallimallimuotoiseen asiointiin, rakennusvalvonnassa, kaavoituksessa sekä tonttijakojen laadinnassa. Lainsäädäntömuutosten mahdollistaessa otetaan kiinteistönmuodostus sekä kiinteistörekisterin pitäminen takaisin kaupungin omaksi toiminnaksi. Tehtävien uudelleen organisointia kaavoituksen osalta eläköitymisen johdosta.

Riskit/Riskienhallinta:

Toimialueen taloudessa riskinä nähdään kuntalaisten hakemien erilaisten lupien ja palveluiden väheneminen, joilla on suora vaikutus maksutuottokertymään. Riskinä on edelleen epävarma maailmantalouden tilanne. Lupamaksukertymään vaikuttaa negatiivisesti myös uuden rakentamislain mukaisesti rakentamisluvista vapautettavat alle 30 m²:n rakennukset, joiden osuus on Alavudella merkittävä. Mikäli alhainen rakennuslupien määrä ja heikko tonttien menekki realisoituu, ohjataan resursseja kiinteistöverotuottojen perusteena olevan rakennuskannan täydentämiseen ja ajantasaistamiseen sekä Ryhti-hankkeen vaatimiin toimenpiteisiin.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	370	499	405	425	429
Myyntituotot	2	9	9	9	10
Maksutuotot	115	122	111	116	117
Tuet ja avustukset	14	3			
Muut toimintatuotot	239	365	285	299	302
Valmistus omaan käyttöön	50				
TOIMINTAKULUT	- 663	- 618	- 615	- 620	- 641
Henkilöstökulut	- 440	- 399	- 420	- 424	- 436
Palvelujen ostot	- 183	- 180	- 158	- 158	- 166
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8	- 6	- 5	- 5	- 5
Avustukset	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
Muut toimintakulut	- 26	- 27	- 27	- 27	- 27
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 244	- 120	- 210	- 196	- 212

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Rakennuslupien sujuva käsittely	90 % rakennusluvista käsitellään tavoitteen mukaisessa aikataulussa	Kahden kuukauden sisällä hakemuksesta lainvoiman saavat rakennusluvut %
Erityyppisiä ja eri käyttötarkoitusta palvelevia tontteja tarjolla riittävästi	Riittävä raakamaan hankkiminen ajoissa kaavoitettavaksi rakentamisen tarpeisiin. Maapoliittisen ohjelman toimeenpano	Myytäviä tontteja kolmen vuoden varanto
Palvelukorttelin ja keskusta-alueen rakentuminen	Osallistutaan tarvittavin resurssein keskusta-alueen kehittämiseen	Sujuva ja joustava yhteistyö palvelukorttelin rakentumisen mahdollistavien eri toimijoiden kanssa
Kuntarekisterijärjestelmän vaihtaminen	Sujuva käyttöönotto, käyttöönottokatko minimoiden	Louhi -kuntarekisteri käytössä 06/2025
Uuden rakentamislain toimeenpano	Uuden lainsäädännön hallittu soveltaminen	Päivitetään rakennusvalvontataksa, rakennusjärjestys ja hallintosääntö
Alavudenjärven ranta-alueiden osayleiskaavan laatiminen	Käynnistetään yleiskaavan laatiminen	Kaavaluonnos nähtäville vuoden aikana
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Monipuoliset asumis- ja harrastusmahdollisuudet sekä toimiva kaupunkiympäristö	Mahdollistavalla kaavoituksella luodaan toimivan ja viihtyisän ympäristön perusteet	Sujuva ja vuorovaikutteinen yleis- ja asemakaavoitus

Vesistö- ja ympäristöhankkeiden käynnistäminen ja toteutus	Käynnistetään vesistöjen kunnostushankkeita yhteistyössä ELY-keskuksen ja 3. sektorin toimijoiden kanssa	Vähintään kaksi vireillä/käynnissä olevaa ympäristöhanketta vuosittain
Rantapuiston kehittäminen	Käynnistetään ranta-alueen suunnittelu osana keskusta-alueen uudistusta	Toteutetaan asukaskysely
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Digitaalisten palvelujen lisääminen kuntalaisille	Sähköistetään lupa-aineistoa ja lisätään sähköisiä palveluja	Digitoidaan vähintään 300 lupa-asiakirjaa vuosittain sähköiseen pysyväisarkistoon.
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kartoittajan palkkaaminen	Täydennetään toimialueen osamista maastomittausten osalta	Kartoittaja vakituisessa työsuhteessa vuoden 2025 aikana
Ammattitaitoisen henkilöstön riittävyyden turvaaminen	Mahdollistetaan riittävä työtehtäväkohtainen koulutus sekä työhyvinvointi	Jokaisen kanssa käydään kehittämisseskustelu vähintään kerran vuodessa
Kustannustehokkaiden palvelujen tuottaminen	Säädetään tuotettavien palvelujen laajuutta sekä oman/ostettavan työn osuutta	Toimitaan talousarvion mukaisesti turvaten kestäväää kuntataloutta
Rakennusrekisterin ajantasaistaminen	Jatketaan rakennusrekisterin laadunparannusta	Kiinteistövero- ja vuokratuottojen vuosittainen kasvu

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Ympäristölautakunnan kokouksia	7	8	8
Suoritteiden hinta			
Maakaupat, €/kpl	385	362	397
Asemakaavaluonnos, €/ha	1 817	2 022	1 746
Rakennusluvat, €/kpl	412	381	397
Suoritteiden määrä			
Maakaupat kpl	10	20	20
Asemakaavaluonnos ha	5	15	15
Rakennusluvat kpl	277	300	225

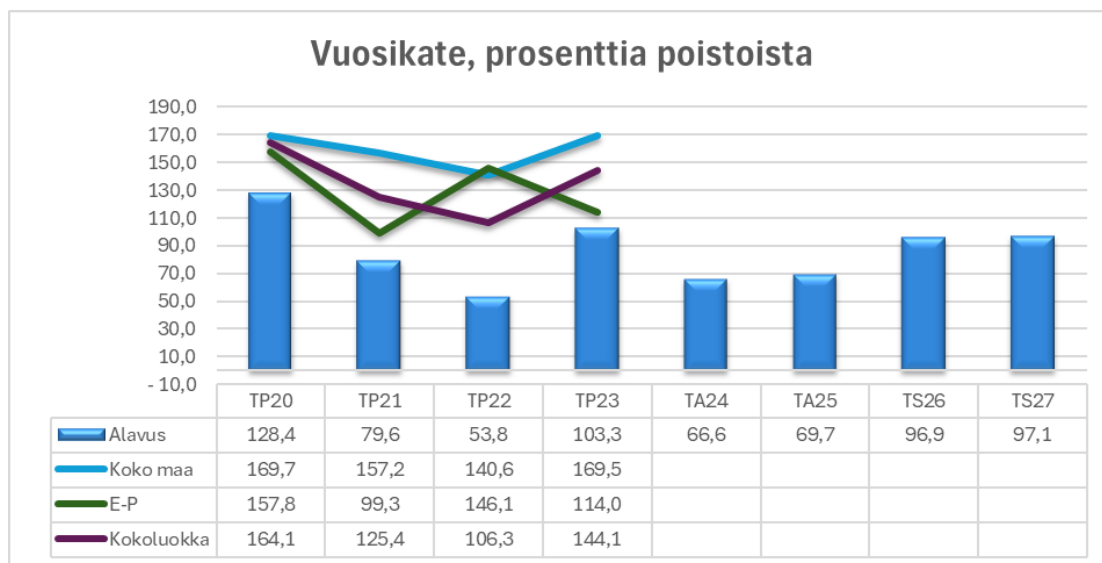
4. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu palvelualuekohtaisissa käyttötalousosissa ja tulosbudjetissa. Tuloslaskelmaosan sitovia eräiä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -kulut, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Mainittujen erien sitovuuteen sovelletaan samoja perusteita kuin käyttötalouden ja investointiosan tuloarvioissa ja määrärahoissa. Tuloarvioiden alittuminen ja määrärahojen ylittyminen on käsiteltävä talousarviomuutoksena valtuustossa.

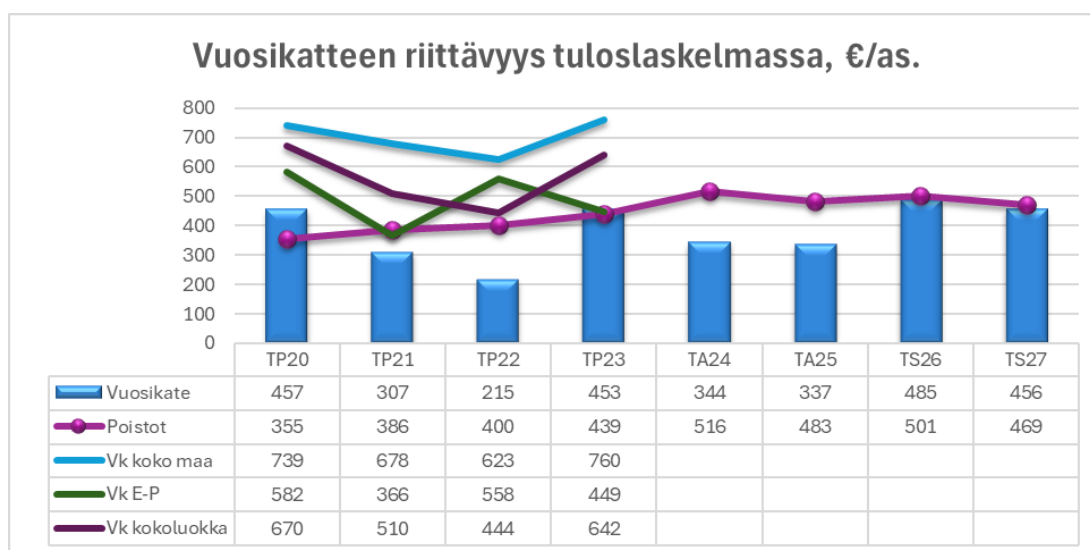
TALOUS (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	TA 2025/ 2024	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	14 587	14 488	13 730	-5,23 %	14 226	14 320
Myyntituotot	6 145	6 333	6 361	0,45 %	6 576	6 616
Maksutuotot	665	696	612	-12,13 %	642	649
Tuet ja avustukset	1 449	1 057	381	-63,99 %	400	404
Muut toimintatuotot	6 327	6 402	6 377	-0,39 %	6 608	6 651
Valmistus omaan käyttöön	224	134	123	-8,21 %	129	129
TOIMINTAKULUT	- 43 714	- 43 477	- 44 838	3,13 %	- 45 152	- 46 621
Henkilöstökulut	- 24 020	- 24 319	- 24 322	0,01 %	- 24 510	- 25 189
Palvelujen ostot	- 10 056	- 10 010	- 11 220	12,10 %	- 11 289	- 11 726
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 717	- 4 570	- 4 647	1,69 %	- 4 670	- 4 900
Avustukset	- 1 076	- 1 024	- 1 199	17,04 %	- 1 204	- 1 265
Muut toimintakulut	- 3 845	- 3 555	- 3 450	-2,94 %	- 3 478	- 3 541
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 28 902	- 28 855	- 30 985	7,38 %	- 30 797	- 32 172
Verotulot	20 893	22 449	23 194	3,32 %	24 299	24 644
Valtionosuudet	12 379	10 351	11 849	14,47 %	12 081	12 568
Rahoitustuotot ja -kulut	588	- 219	- 464	111,87 %	- 464	- 289
Korkotuotot	501	561	250	-55,44 %	250	225
Muut rahoitustuotot	1 767	1 299	740	-43,03 %	740	740
Korkokulut	- 1 453	- 1 925	- 1 350	-29,87 %	- 1 350	- 1 150
Muut rahoituskulut	- 228	- 154	- 104	-32,47 %	- 104	- 104
VUOSIKATE	4 957	3 725	3 594	-3,53 %	5 119	4 751
Poistot ja arvonalentumiset	- 4 800	- 5 590	- 5 158	-7,73 %	- 5 280	- 4 890
Suunnitelman mukaiset poistot	- 4 800	- 5 590	- 5 158	-7,73 %	- 5 280	- 4 890
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät	- 1 082					
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut	- 1 082					
TILIKAUDEN TULOS	- 925	- 1 865	- 1 564	-16,11 %	- 161	- 139
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron muutos						
Varausten muutos						
Rahastojen muutos						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	- 925	- 1 865	- 1 564	-16,11 %	- 161	- 139

TULOSLASKEMAN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025		TS 2026	TS 2027
Toimintatulot / Toimintamenot, %	33,4	33,3	30,6		31,6	30,8
Vuosikate / Poistot, %	103,3	66,6	69,7		96,9	97,1
Vuosikate, euroa asukasta kohti	213	344	337		485	456
Asukasluku	10 935	10 834	10 671		10 545	10 421

Tunnusluvun ollessa 100 % voidaan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tuloslaskelman kannalta. Tämä kuitenkin pätee vain silloin, kun poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja talousarviovuonna, mutta taloussuunnitelmavuosina vuosikatteen taso on lähes vuosipoistojen verran.

5. Investointiosa

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot. Investointimenona budjetoidaan pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot sekä toimialasijoitukset osakkeiden – ja osuuksien hankintamenoihin. Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät on ryhmitelty toimielimittäin. Sitovuustaso valtuustoon nähden on alla olevan taulukon erittelyn mukainen; investointitulot/investointimenot.

INVESTOINNIT (1000 €)	Poisto%		TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
KAUPUNGINHALLITUS						
Kiinteistöt/maaomaisuus		Tulot	100	100	100	100
		Menot	-100	-100	-100	-100
		Netto	0	0	0	0
		Poistot	0	0	0	0
Irtaimisto		Tulot	0	0	0	0
ICT ohjelmistohankinnat		Menot	-50	-50	-50	-50
		Netto	-50	-50	-50	-50
Tasapoisto 3 vuotta, 33,3 %	0,33	Poistot	0	-17	-33	-50
Arvopaperit		Tulot	0	0	0	0
asunto-osakkeiden myynti		Menot	-100	-100	-100	-100
po-osuus Ky Kymppi 25, rahoitusosuudet		Netto	-100	-100	-100	-100
Ei poistoja		Poistot	0	0	0	0
KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ		Tulot	100	100	100	100
		Menot	-250	-250	-250	-250
		Netto	-150	-150	-150	-150
		Poistot	0	-17	-33	-50
ELINVOIMALAUTAKUNTA						
Alavuden urheilukenttä		Tulot	0	0	0	0
rajaviivojen maalaus		Menot	-15	0	0	0
		Netto	-15	0	0	0
Tasapoisto 15 vuotta, 7 % (2/3 =>10%)	0,1	Poistot	0	-2	-2	-2
Jäähallin konesuoja liikuntapalv.		Tulot	0	0	0	0
		Menot	-98	0	0	0
		Netto	-98	0	0	0

Tasapoisto 15 vuotta, 7 % (2/3 =>10%)	0,1	Poistot	0	-10	-10	-10
Yritysalueiden infokyltit		Tulot	0	0	0	0
		Menot	-15	0	0	0
		Netto	-15	0	0	0
Tasapoisto 3 vuotta, 33,3 %	0,33	Poistot	0	-5	-5	-5
Kirjasto/ICT ohjelmistohankinnat		Tulot	0	0	0	0
		Menot	-10	0	0	0
		Netto	-10	0	0	0
Tasapoisto 3 vuotta, 33,3 %	0,33	Poistot	0	-3	-3	-3

INVESTOINNIT (1000 €)	Poisto%		TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Talonrakennus		Tulot	0	0	0	0
peruskorjauksia		Menot	-200	-200	-200	-200
		Netto	-200	-200	-200	-200
Tasapoisto 20 vuotta, 5 % (2/3=>7,5%)	0,075	Poistot	0	-15	-30	-45
Kaupunkikehittäminen		Tulot	0	0	0	0
kaavoitus		Menot	-100	0	0	0
		Netto	-100	0	0	0
Tasapoisto 10 vuotta, 10 %	0,1	Poistot	0	-10	-10	-10
Kaupunkikehittäminen		Tulot	0	0	0	0
Sotekeskus		Menot	0	0	0	0
		Netto	0	0	0	0
Tasapoisto 20 vuotta, 5 %	0,05	Poistot	0	0	0	0
Kaupunkikehittäminen		Tulot	1 100	0	0	0
Palvelukortteli		Menot		0	0	0
		Netto	1 100	0	0	0
Tasapoisto 20 vuotta, 5 %	0,05	Poistot	0	55	55	55
Aseman päiväkot		Tulot	0	0	0	0
suunnittelu		Menot	0	-1 500	-1 200	0
		Netto	0	-1 500	-1 200	0
Tasapoisto 20 vuotta, 5 %	0,05	Poistot	0	0	-75	-135
Alavuden yläkoulun kotitalousluokan pk		Tulot	0	0	0	0

ja A-osan IV koneen uusiminen		Menot	-550	0	0	0
		Netto	-550	0	0	0
Tasapoisto 20 vuotta, 5 % (2/3=>7,5%)	0,08	Poistot	0	-41	-41	-41
Tervashovi		Tulot	0			
asuntolaosan pesu-ja sos.tilat 300		Menot	-200			
		Netto	-200			
Tasapoisto 20 vuotta, 5 % (2/3=>7,5%)	0,08	Poistot	0	-15	-15	-15
Luovin päärak. iv-koneen uusinta		Tulot	0	0	0	0
		Menot	-300	0	0	0
		Netto	-300	0	0	0
Tasapoisto 20 vuotta, 5 % (2/3=>7,5%)	0,075	Poistot	0	-23	-23	-23
Liikenneväylät		Tulot	0	0	0	0
sis. Kuulantien muutokset 1000		Menot	-1 200	-1 200	-1 000	-750
		Netto	-1 200	-1 200	-1 000	-750
Tasapoisto 15 vuotta, 7 %	0,07	Poistot	0	-80	-160	-226
Yksityisteiden peruskunnostukset		Tulot	70	45	45	45
Ikkalantien yksityistie		Menot	-100	-65	-65	-65
		Netto	-30	-20	-20	-20
Tasapoisto 15 vuotta, 7 %	0,07	Poistot	0	-2	-3	-5

INVESTOINNIT (1000 €)	Poisto%		TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Ryhmityskaista KT66		Tulot	0	0	0	0
Aholahdentie		Menot	0	0	-250	0
		Netto	0	0	-250	0
-550	0,07	Poistot	0	0	0	-17
Vesihuoltolaitos		Tulot	0	0	0	0
sis. myös keskustan palvelukorttelin vaatimat		Menot	-440	-330	-330	-330
saneeraustarpeet		Netto	-440	-330	-330	-330
Tasapoisto 30 vuotta, 3 %	0,03	Poistot	0	-15	-25	-36
Haja-alueen viemäreit		Tulot	0	0	0	0
kartoitukset		Menot	0	-100	0	0
		Netto	0	-100	0	0
Tasapoisto 30 vuotta, 3 %	0,03	Poistot	0	0	-3	-3

Toppilan alueen jäteveden paineviemäri		Tulot	0	0	0	0
varauma		Menot	0	-300	0	0
		Netto	0	-300	0	0
Tasapoisto 30 vuotta, 3 %	0,03	Poistot	0	0	-10	-10
Konehankinnat		Tulot	0	0	0	0
		Menot	-70	-50	-50	-50
		Netto	-70	-50	-50	-50
Tasapoisto 5 vuotta, 20 %	0,2	Poistot	0	-14	-24	-34
Kiinteistöjen pihojen kunnostuksia		Tulot	0	0	0	0
		Menot	-50	-50	-50	-50
		Netto	-50	-50	-50	-50
Tasapoisto 15 vuotta, 7 % (1/3=>20%)	0,2	Poistot	0	-10	-20	-30
Viherrakentaminen		Tulot	0	0	0	0
		Menot	-35	-35	-35	-35
		Netto	-35	-35	-35	-35
Tasapoisto 15 vuotta, 7 %	0,07	Poistot	0	-2	-5	-7
TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ		Tulot	1 170	45	45	45
		Menot	-3 245	-3 830	-3 180	-1 480
		Netto	-2 075	-3 785	-3 135	-1 435
		Poistot	0	-172	-389	-582

ALAVUDEN KAUPUNKI YHTEENSÄ						
		Rahoitus- osuudet	1 170	45	45	45
		Myynnit	100	100	100	100
		Tulot	1 270	145	145	145
		Menot	-3 633	-4 080	-3 430	-1 730
		Netto	-2 363	-3 935	-3 285	-1 585
		Poistot	0	-207	-442	-651

5.1 Investointiosan perustelut

Kaupunginhallitus

Maaomaisuus

Maan ostoon tarkoitettu määräraha on 100 000 €. Tulot 100 000 € saadaan metsän sekä tonttien myynnistä.

Irtaimisto/ict-hankinnat

Ohjelmistojen lisäosioita ja ohjelmien muutoksia uudempiin versioihin 50 000 €.

Arvopaperit

Menoihin on budjetoitu Kuntayhtymä Kypille maksettava pääomaosuus 25 000,- sekä asunto- ja kiinteistö-osakeyhtiöille maksettavat rahastoitavat pääomavastikkeet.

Elinvoimalautakunta

Alavuden urheilukenttä

Kentän rajaviivojen uusiminen.

Jäähallin konesuoja

Katos liikuntapalveluiden koneille ja laitteille.

Yritysalueen infokyltit

Infokylttien pystyttäminen yritysalueille.

Kirjasto/ICT ohjelmistohankinnat

Eepos-kirjastojen yhteinen tietojärjestelmäkilpailutus/järjestelmän vaihto.

Tekninen lautakunta

Talonrakennus

Esitetty määräraha on tarkoitettu käytettäväksi kaupungin rakennuskiinteistöjen pikaista toimenpidettä vaativiin peruskorjauksiin talousarviovuonna. Tällä hetkellä suurimmat tiedossa olevat kohteet ovat Tuomarilan käyttövesiputkien ja patteriverkoston uusiminen, Tenavatalon vesikatteen uusiminen, Aseman rapatun koulun ilmanvaihdon parantaminen ja Lukkarinhovin viilennyksen uusiminen käytäville 2 ja 4.

Tavoitteena on saada nopeasti hoidettua talousarviovuoden aikana esille tulevat korjaustarpeet ja siten pitää rakennusten käyttöaste hyvänä. Siksi koko määrärahaa ei ole sidottu.

Erillisillä määrärahoilla toteutetaan mm. Luovin IV-koneiden uusiminen ja Alavuden Yläkoulun kotitalousluokkien peruskorjaus ja IV-koneen uusiminen. Tervashovin asuntolaosan laajennusosa jatkuu.

Liikenneväylät

Peruskorjaus vuorossa ovat Tervasmäentien alkuosan ja Hautasiirantien sekä Rimminkujan peruskorjaus. Kuulantien kiertoliittymien ja niihin liittyvien katujen päällystäminen aloitetaan siltä osin, kun kaivuutöitä ei katualueilla enää tehdä. Jokivarrentien valaistus Kuusiahon asuntoalueen kohdalla.

Yksityistiet

Talousarviovuonna 2025 on tarkoitus toteuttaa Ikkalantien sillan uusiminen. Valtion avustuspääomamäärärahat ovat pienentyneet murto-osaan aiemmasta.

Viherrakentaminen

Viheralueiden ja puistojen rakentamiseen käytössä oleva määräraha käytetään lähinnä leikkipuistojen saneerauksiin.

Vesihuolto

Vesi- ja viemärijohtojen saneerauksia jatketaan saneeraussuunnitelmien mukaisesti eri puolilla verkostoa. Uusien vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen on varauduttu sen mukaan, miten uusia katuja rakennetaan tai peruskorjataan sekä uusia liittymiä tarvitaan. Vesihuollon kaukovalvonta-automaatiojärjestelmää ja jäteveden pumppaamoita sekä paineenkorotusasemia saneerataan pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisesti.

6. Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat vähennyslaskukäytännön muodossa. Toiminnan rahavirta osoittaa budjetoidun tulo-rahoituksen määrän, joka on varainhoitovuonna käytettävissä investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin ja pääoman palautuksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Toiminnan rahavirtaan ei sisälly budjetoitavia tuloarvioita ja määrärahoja, vaan kaikki rahavirtaan sisältyvät erät ovat siirtoja tuloslaskelmaosasta.

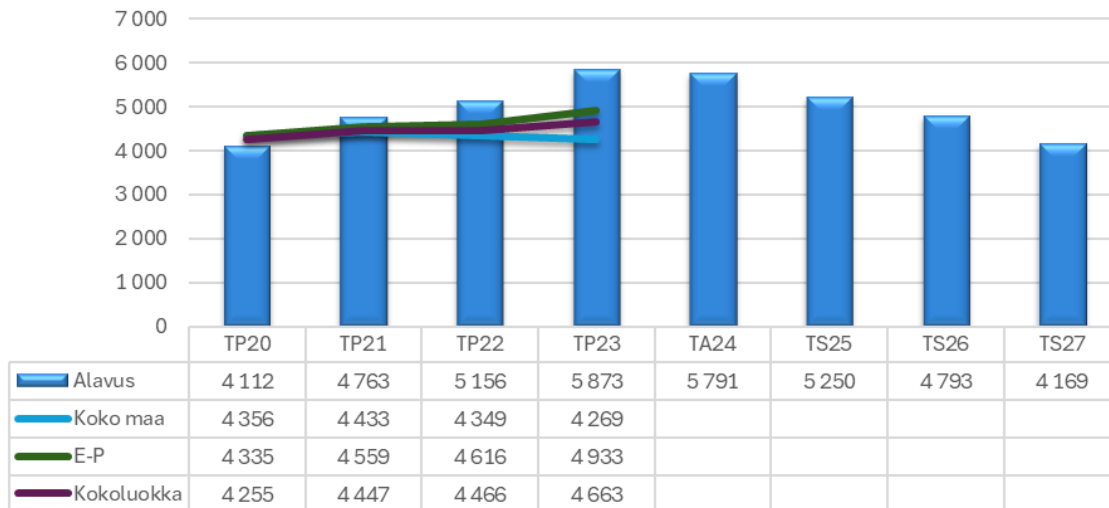
Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulosten erotuksesta. Mainitut erät siirtyvät talousarvion investointiosasta eikä niihin rahoitusosassa enää osoiteta määrärahaa tai tuloarviota.

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja oman pääoman muutokset. Nämä rahoituksen rahavirran erät ovat määrärahoja tai tuloarvioita, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia eriteltyinä.

RAHOITUSOSA (1000 €)	TP 2023	TA+LTA 2024	TA 2025	muutos %	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	4 957	3 725	3 594	-3,5	5 119	4 751
Satunnaiset erät	-1082	0	0	0,0	0	0
Tulo-rahoituksen korjauserät	169	-250	150	0,0	-100	-100
Toiminnan rahavirta	4044	3 475	3 444	-3,8	5019	4 651
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-13 661	-3 854	-3 633	-5,7	-4 080	-3 430
Rahoitusosuudet investointimenoihin	860	93	1 170	1158,1	45	45
Pys. vast. hyödyk. luovutustulot	2644	400	250	-75,0	100	100
Investointien rahavirta	-10 157	-3 361	-2 213	-29,7	-3 935	-3 285
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 113	114	1231	758,4	1084	1366
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-556	-100	-100	0,0	-5	-5
Antolainasaamisten vähennykset	872	230	230	0,0	230	230
Antolainauksen muutokset	317	130	130	0,0	225	225
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 077	5 600	3 000	-46,4	5 000	4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 258	-5 824	-6 120	5,1	-7 470	-6 100
Lyhytaikaisten lainojen muutos			2 000		2 000	1 000
Lainakannan muutokset	6 818	-224	-1 120	400,0	-470	-1100
Rahoituksen rahavirta	7 400	-94	-990	953,2	-245	-875

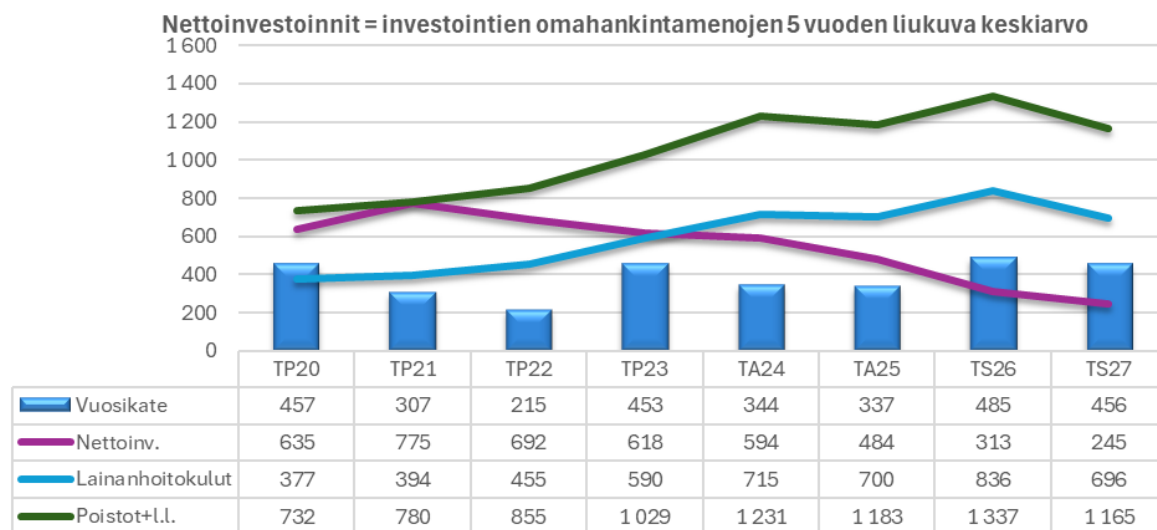
Vaikutus maksuvalmiuteen	1287	20	241	-140,7	839	491
Rahan käyttö, 1000 €	-62 924	-53 256	-54 690	2,7	-56 707	-56 156
Rahan käyttö, muutos-%		-15,1	2,7		3,8	-1

Lainakanta + vuokravastuut 31.12., eur /asukas

Talousarviovuonna Alavuden lainakanta laskee vuosikatteen riittäessä kattamaan nettoinvestoinnit. Taloussuunnitelmavuosina toiminnan ja investointien rahavirta näyttäisi kääntyvän positiiviseksi johtuen hyvästä vuosikatetasosta sekä investointien tasosta.

Vuosikatteen riittävyys rahoituslaskelmassa, €/as.

Tarkastelusta nähdään talouden tasapainotusohjelman vaikutus vuosikatteen ja nettoinvestointien välisen suhteeseen pidemmällä aikavälillä. Nettoinvestointien taso 5 vuoden liukuvana keskiarvona jää selkeästi vuosikatetta alhaisemmaksi. Talousarviovuoden vuosikate ei kata talousarviovuoden nettoinvestointeja, mutta suunnitelmavuosien osalta vuosikate kattaa nettoinvestoinnit. Taloussuunnitelmakautena vuosikate ei riitä kattamaan lainanlyhennyksiä eikä poistoja.

7. Toimenpideohjelma

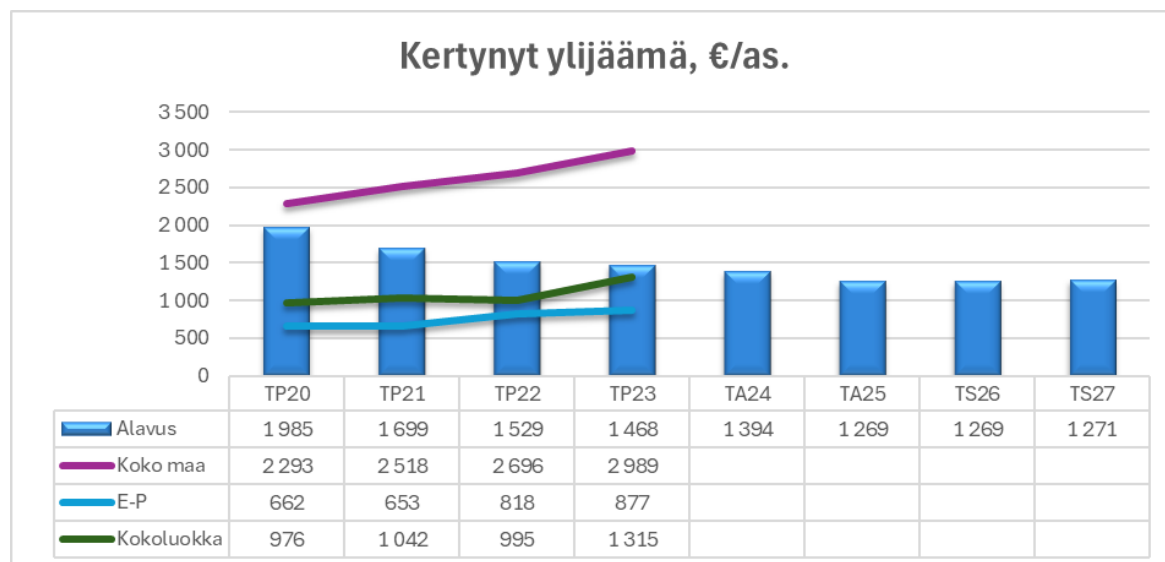
Taloussuunnitelma (talousarviovuosi ja suunnitelmavuodet) on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Alavuden kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.9.2024 § 29 ohjelman talouden sopeuttamiseksi vuosille 2025–2028. Alavuden kaupungin taseessa on 31.12.2023 ylijäämää noin 17,0 milj.€. Tästä johtuen Alavuden kaupunki ei ole velvollinen laatimaan kuntalain mukaista toimenpideohjelmaa taseen ylijäämän vuoksi.

Alavuden kaupungin talouden sopeuttamisohjelman tavoitteena on ohjelmakauden aikana varmistaa kaupungin talouden pitkäjänteinen kestävyys. Ohjelma sisältää toimenpiteitä yhteensä 1,79 milj. euron edestä vuosille 2025–2028. Toimista 991 971 euroa kohdistuu vuodelle 2025, 650 197 euroa vuodelle 2026, 119 630 euroa vuodelle 2027 ja 25 000 euroa vuodelle 2028. Töysän yläasteen yhdistäminen Alavuden yläkouluun 1.8.2030 alkaen ei vaikuta sopeuttamisohjelmakaudella.

Talouden sopeuttamisohjelman pienentää kaupungin ennakoitua alijäämää merkittävästi, mutta jättää Alavuden talouden negatiiviseksi sopeutusohjelman ajaksi ja edelleen vuoteen 2030 saakka. Talouden tasapaino vaatii lisäksi vuoden 2028 jälkeen palvelutarjonnan aktiivista sopeuttamista muuttuvan palvelutarpeen mukaisesti. Erityisesti oppilasmäärän selkeä vähentyminen ja siitä aiheutuva tarve tarkastella varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen palveluverkkoa ja opetusresurssin määrää.

Lisäksi Alavuden on jatkettava sopeutusohjelman ajan tiukkaa taloudenpitoa siten, että talous saadaan tasapainoon, ja että toimintakustannusten kasvua saadaan rajattua sopeutusohjelman jälkeisinä vuosina hieman yli 2 %:n tasolle.

8. Kaupungin konserniin kuuluvat tytäryhtiöt

Alavuden Lämpö Oy

Yhtiön toiminta-ajatus:

Kaukolämmön tuotanto ja jakelu asiakkaille kilpailukykyisesti liiketalouden periaatteiden mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet:

Laitosten optimaalinen käyttö ja edulliset polttoainehankinnat sekä lämmönjakelun hoitaminen kuluttajien tarpeiden mukaisesti.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

Valtionhallinnon ennakoimattomat ja vaihtelevat päätökset.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	3498	3726	3961	3965	3965
Tulos (ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja)	-476	0	200	210	210
Lainamäärä	6502	6201	5 900	5599	5298

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Lähes kaikki lämmöntuotanto tapahtuu paikallisia polttoaineita hyväksi käyttäen.	Kattiloiden toimivuus ja huollot sekä laadukkaat polttoaineet	Kotimaisten polttoaineiden käyttöaste
Kattila- ja verkostohäviöt saadaan pidettyä alhaisena	Kattilat pidetään puhtaana, jolloin palaminen tapahtuu pienin päästöin. Mahdolliset verkoston vuodot selvitetään pikaisesti.	
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Häiriötön lämmöntoimitus kilpailukykyiseen hintaan	Huollon oikea-aikaisuus ja toimivat varajärjestelmät	Asiakas ei huomaa toimintahäiriöitä. Lämmön hinta on alle vastavien laitosten keskiarvon.

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Asiakasmäärä kpl	359	362	362
Suoritteiden hinta			
Lämmön verollinen kuluttajahinta €/MWh	69,44	74,4	81,58
Suoritteiden määrä			
Lämmön tuotanto MWh	60 146	59 410	60 310
Lämmön myynti MWh	51 767	51 850	51 600
Verkostohäviö %	13,93	16	15

Alavuden Vuokra-asunnot Oy

Yhtiön toiminta-ajatus:

Luomme parempaa vuokra-asumista jokaiseen elämänvaiheeseen kiinnittämällä huomiota asukastyytyväisyyteen, asumisviihtyvyyteen, turvalliseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen.

Toiminnan painopistealueet:

Toimimme asiakaslähtöisesti.

Vuokra-asuntokannan kehittäminen.

Näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääminen.

Uudistumme rohkeasti.

Hyvinvoiva yhtiö - talous kunnossa.

Yhdessä tekävä ja hyvinvoiva henkilöstö.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Ylläpitokustannusten nousun ja kasvavien korjaustarpeiden vuoksi vuokriin, jotka perustuvat omakustannuseriaatteeseen, tulee paineita korotuksille. Sosiaaliturvan muutosten ennakoidaan lisävän asukkaiden maksuvaikeuksia, mihin on varauduttu järjestämällä talousneuvontaa.

Yhtiö hoitaa asunto- ja kiinteistökantaa aktiivisesti ja tulevaisuutta ennakoiden. Kohteissa on huomattavasti korjausvelkaa ja korjauksia tehdään kiireellisyysjärjestyksessä.

Ikääntyvien määrän kasvu ja toisaalta Alavuden asukaskehitys tulee huomioida tulevissa suunnitelmissa. Väestön ikääntyessä ja yhden tai kahden hengen kotitalouksien määrän kasvaessa yksiöiden ja kaksioiden kysyntä kasvaa.

Riskit/Riskienhallinta:

Asuntojen vuokrauksen merkittävin riski liittyy kysynnän muutoksista johtuvaan käyttöasteen laskuun. Asuntojen käyttöastetta ja asunnon hakijoiden määrää seurataan kuukausittain. Asuntojen vuokrattavuutta varmistetaan ylläpitämällä asuntojen ja kiinteistöjen hyvää laatua.

Asukkaiden keskimääräinen pienituloisuus ja riippuvuus asumistuesta ja toimeentulotuesta muodostaa vuokranmaksukykyriskin, kun valtion ja kuntien kyky sosiaalisiin tulonsiirtoihin heikkenee julkistalouden velkaantumisen myötä.

Taloudellinen riski on kustannusten nousu. Sen uhkia ovat energiakustannusten sekä rakentamisen ja kiinteistöjen ylläpidon hintojen nousu. Kustannuskehitystä seurataan säännöllisesti.

Kiinteistöihin liittyvät riskit ovat tulipalo- sekä vesivahinkoriskejä. Yhtiö on varautunut näihin riskeihin vakuutuksilla.

Kiinteistöjen kasvava perusparannustarve muodostaa kunnossapito- ja rahoitusriskin ja se aiheuttaa vuokrankorotuspaineita. Tämän riskin vaikutusten pienentämiseksi tehdään kiinteistösalkutuksen avulla kiinteistöjen kehitystä sekä pitkän aikavälin suunnitelmia perusparannusten toteuttamiseksi sekä kiinteistökannan kehittämiseksi.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	3430	3500	3737	3700	3700
Tulos (ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja)	30	0	0	0	0
Lainamäärä	11309	10 720	10 130	9 540	8 950

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääminen	Näkyvyyden lisääminen verkossa.	Suunnitelmallinen viestintä verkossa.
Kilpailukykyinen vuokra-asuntokanta	Asuntokantaa kehitetään ja kunnostetaan suunnitelmallisesti kysyntää vastaavaksi ylläpito- ja korjaustoimilla. Vuokrataso on kohtuullinen alueen tulotasoon.	Vuoden keskimääräinen käyttöaste on 95 %.
Kiinteistöjen luokitus (salkutus).	Kiinteistöjen luokitus toimenpiteiden mukaisesti (kehitettävät, pidettävät, realisoitavat, selvitetävät)	Luokitus tehty vuoden 2025 aikana.
Näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääminen.	Näkyvyyden lisääminen verkossa.	Suunnitelmallinen viestintä verkossa.
Kilpailukykyinen vuokra-asuntokanta.	Asuntokantaa kehitetään ja kunnostetaan suunnitelmallisesti kysyntää vastaavaksi ylläpito- ja korjaustoimilla. Vuokrataso on kohtuullinen alueen tulotasoon.	Vuoden keskimääräinen käyttöaste on 95 %.
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Asukastoiminta	Asukaskokoukset. Erilaiset tapahtumat.	Toteutuneet asukaskokoukset ja tapahtumat
Asukastyytyväisyys	Vuosittaiset asukastyytyväisyyskyselyt	Kyselyn tuloksiin reagoiminen ja heikompien osa-alueiden parantaminen.
Asumisneuvonta	Asumisneuvonnan tuottaminen asumiseen liittyvissä asioissa.	Asumisneuvontapalvelun tuottaminen, käyntiseuranta
Asukkaiden asumistyytyväisyyden edistäminen.	Asukastyytyväisyyskysely	Kyselyn palautteeseen reagoiminen.
Otamme käyttöön sähköisiä palveluja ja helpotamme asiakkaiden asiointia.	Tampuuri-ohjelmiston asuntohakupalvelun käyttöönotto.	Käyttöönotto vuoden 2024 aikana.
Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit

Yhdessä tekevä ja hyvinvoiva henkilöstö.	Valmius muuttaa omia työskentelytapoja ja hyödyntää uutta teknologiaa. Liiketoimintaa tukevan osaamisen kehittäminen.	Asiantuntijuuden ja osaamisen vahvistaminen.
Yhdessä tekevä ja osaava henkilöstö	Osaamisen kehittäminen.	Kouluttautuminen strategian ja osaamiskartoituksen mukaisissa asioissa.

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Keskeisiä lukuja			
Vuokra-asuntojen määrä	570	570	
Asuntojen käyttöaste	96	95	

A-Pesti Oy

Yhtiön toiminta-ajatus:

Yhtiö harjoittaa toimintaansa yhteiskuntavastuuta kantavasti, edistään osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien sijoittumista koulutukseen ja työelämään.

Yhtiön toimialaan kuuluvat tekstiilien huolto- ja kierrätyspalvelut, hoiva- ja hoitoalan palvelut, puutarha-ala, kiinteistönhuolto- ja siivouspalvelut, pienkoneiden korjaus- ja huoltopalvelut, kuljetuspalvelut sekä kaikki muu laillinen liiketoiminta.

Toiminnan painopistealueet:

Työllisyyden edistäminen. Pyrimme luomaan ja tukemaan työpaikkoja, tarjoamalla räätälöityjä palveluita sekä työnhakijoille että työnantajille. Erityinen painopisteemme on nuorten työllistymisen ja pitkäaikaistyöttömien integroiminen työmarkkinoille. Haluamme tehdä tiivistä yhteistyötä paikallisten yritysten ja oppilaitosten kanssa kehittääksemme koulutus- ja työharjoittelumahdollisuuksia, jotka vastaavat alueen tarpeisiin. Valmennuspalveluissamme painottuu digitaalisten taitojen kehittäminen, jotta työnhakijat ovat paremmin varustautuneita muuttuvilla työmarkkinoilla. Yhtiö panostaa myös palvelujensa saavutettavuuteen ja laatuun varmistaakseen, että kaikki asiakkaat saavat tarvitsemansa tuen tai palvelun.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

AVAINHENKILÖN SAIRASTUMINEN, PITKÄ POISSAOLO:

Varaudutaan varahenkilöjärjestelmän suunnitellulla. Viestintä ja tiedottaminen ajantasaista.

Tiedostetaan/ollaan tutustuttu myös "työkaverin" työtehtäviin.

ASIAKKAAN/VALMENNETTAVAN VÄKIVALTAINEN TAI UHKAAVA KÄYTÖS:

Selvitetään taustatiedot uudesta henkilöstä. Mikäli tiedossa uhkaavan käytöksen mahdollisuus, niin henkilöä ei tavata yksin. Tilajärjestelyissä- ja ohjeistuksissa huomioitu turvallisuus.

Laadittu ajantasainen turvallisuusohje on kaikkien tiedossa, saatavilla ja käytössä.

TARTUNTATAUDIT:

Ympäristön siisteys, puhtaus ja järjestys ovat osa turvallisuutta. Työskentelemään tuleville opastetaan ja perustellaan suojavälineiden käyttö, mm. luistamattomat kengät, kumiset suojakäsineet, suojaessut ja korvatulpat tai kuulosuojaimet, sekä myös mikrobien merkitys ja niiltä suojautuminen. Tarvittaessa työaikajärjestelyjen käyttöönotto. Asiakkaille toimitettu ohjeistus, miten likainen pyykki toimitetaan pesulaan.

TULIPALO: Turvallisuusohjeet ajan tasalla, ohjeiden mukaan ja tilannetta harjoitellaan 1 x vuodessa.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto / Tuotot	1074	1374	1 649	1649	1649
Tulos (ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja)	51	13	7	7	7
Lainamäärä	0	0	0	0	0

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Nopea, tehokas tuotanto ja tuotannon määrän kasvu.	Toimintoja ja prosessia ohjataan, mitataan ja kehitetään. Osaamisen käyttö työtehtävissä. Työnjohto tiedottaa huoltoa koneiden korjaustarpeista. Henkilökunta huolehtii työympäristön siisteydestä ja siistijä henkilökunnan- ja toimistotiloista. Yrityksen nettisivut päivitetään ajantasaiseksi. Palveluita, tapahtumia markkinoidaan somekanavissa.	Toimitus noudattaa sopimusta 1-2 arkipäivää. Oma huolto toiminnassa. Vuosihuollot toteutettu. Tapaturmia ei ole. Asiakaskäynnit, mahdolliset palaverit ja tuloksena 1 uusi palvelusopimus. Nettisivuilta löytyvät ajantasaiset palvelukuvaukset ja yhteystiedot.
Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kykyjen mukainen työtehtävä	Työvalmennuksen yhteydessä suunnitelma sijoituksesta. Työnjohdon tuki käytettävissä. Perekahdtyt; yhtiön oma henkilöstö-opas kaikille työntekijöillä.	Vammasta tai haitasta johtuva työstä poissaolo enintään 5 työpäivää/vuosi/työntekijä
Työkokeilun/työhön tutustumisen mahdollisuus. Tarjotaan työpaikkoja. Työ- ja harjoittelupaikkojen määrän kasvattaminen. Etsivä nuoris-työ ja nuorten pajatoiminnan palvelut alkaneet suunnitellusti.	Toimintoja kehitetään ja pyritään luomaan uusia työpaikkoja. Tarjotaan työvalmennus- ja ohjauspalvelua. Verkostotyö tehokasta. Työpaikka - ja tehtäväkoordinaattorin työn tunnetuksi tekeminen. Toimialojen kehittäminen ja kasvattaminen. Toteutetaan nuorten palvelut sopimusten mukaisesti.	Työllistettyjen määrä on suurempi kuin vakituisten työsuhteiden määrä. Toimintavuoden työllistettyjen määrä talousarvion mukainen Osaavaa henkilökuntaa rekrytoitu nuorten palveluihin Palautekeskustelujen ja seurantojen tulos positiivinen.
Osaava asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Henkilöstö on ammattitaitoinen ja motivoitunut Työnhaku- ja uravalmennus omana palveluna. PAIKKO-osaamisjärjestelmän vakiinnuttaminen.	Verkostotyö koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Työvalmennus, työnjohdon ohjaus ja opetus. Työnkierto käytössä. Kehitetään ja toteutetaan palveluna työnhaku- ja uravalmennus. Tuodaan PAIKKO-osaamisjärjestelmä tutuksi kontaktimalla työnantajia. Käydään oppilaitosten kanssa neuvotteluja.	80 % vakituisesta henkilöstöstä ammattitutkinto, osatutkinto tai perusosaaminen Mahdollistetaan oppisopimuksella kouluttautuminen Työnhaku- ja uravalmentaja rekrytoitu ja palvelu käynnistynyt Osaamistodistusten määrä. Osatutkintojen määrä.

Hyvin toimiva kaupunkiorganisaatio		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Taloudellinen ja toimiva yhteiskunta vastuuta kantava yritys.	Talouden tarkka seuranta (osavuositarkastukset, maksatukset, mittarit). Laskutus tehty ajallaan ja viipymättä. Laskutusasiakkaina vain suurimmat vakituiset palvelun ostajat, yksityiset maksu luovutettaessa esim. puhdas pyykki. Mahdollisten investointien suunnittelu/käyttö.	Tilinpäätös positiivinen, vähintään talousarvion mukainen. kassavaro on riittävä, maksut ei myöhässä. Ei ulkopuolisia lainoja, osakepääoma vähintään sijoitettu määrä.
Asiakastyytyväisyys kaikissa yhtiön toiminnoissa. Yhtiön tunnettavuuden lisääminen.	Työnjohdon laadun tarkkailu (siisteys, hygienia, pakkaukset). Toimittukset sopimuksen mukaisesti (kuljetuksen aikataulutus, oikeat tuotteet ja asiakaspalvelu). Säilytetään luottamus hyvillä henkilökontakteilla. Toimitaan sopimuksen mukaan. Asiakaspalvelutilanteissa vastataan asiakkaan tarpeisiin esim. tuoteneuvonta. Kilpailukykyinen hinnoittelut, tiivis verkostotyö. Mainonta, markkinointi ja verkostotyö. Esitellään toimintaa esim. avoimet päivät, tutustujat.	Reklamaatiot/huomautukset max 1 kpl/yksikkö. Sopimukset kirjallisena, ei irtisanottuja sopimuksia. Työllisyyden toimintaan sopimus. Asiakkuuksien lisääntyminen. Tapahtumat/avointen ovien päivien määrä.

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Suoritteiden määrä			
Tukityöllistettyjen määrä	19	23	24
Palvelukuukausien määrä	18	61	103
Kilomäärä	213	220	220

Alavuden Kehitys Oy

Yhtiön toiminta-ajatus:

Alavuden Kehitys Oy kehittää ja monipuolistaa Alavuden kaupungin elinkeinoelämää läheisessä yhteistyössä alavutelaisten yritysten ja kaupungin kanssa sekä tarjoaa palvelut alavutelaisille yrittäjille ja Alavudelle yritys-toimintaa suunnitteleville. Yhtiö tuottaa kaupunkimarkkinointiin liittyviä palveluja Alavuden kaupungille. Alueen elinvoiman lisäämiseksi yhtiö toteuttaa paikallisia ja seudullisia kehittämishankkeita.

Toiminnan painopistealueet:

Yhtiön toimintaa linjaavat lokakuussa 2023 hyväksytty elinvoimaohjelma ja marraskuussa 2020 hyväksytty kaupunkistrategian päivitys. Yrityksille tuotettavien palveluiden lisäksi yhtiö toteuttaa toimenpiteitä, joilla edistetään osaavan työvoiman saatavuutta, lisätään alueen kiinnostavuutta työ- ja asuinpaikkana, yrityksen sijaintipaikkana sekä matkailukohteena.

Hyödynnämme ketterän ja tavoitteellisen verkostoyhteistyön kehittämishankkeiden toteutuksessa.

Yhtiö hallinnoi alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemiseen myönnettyllä AKKE-rahoituksella toteutettavaa, kaksivuotista **Rohkeasti kohti uutta Alavudella!** -paikallisen äkillisen rakennemuutoksen hanketta. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Alavuden merkittävästi heikentynyttä työllisyyden ja aluetalouden tilanetta.

Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö tuottaa laadukkaat yritys- ja kehittämispalvelut asiakaslähtöisesti ja joustavasti.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

Yhtiön henkilöstöresurssi on niukka ja siinä ei ole ns. särkymisvaraa. Henkilöriskiin varaudutaan aiempaa tarkemmalla prosessien kuvauksella, sisäisin varahenkilöjärjestelyin sekä verkostoyhteistyöllä.

Luottamuksellisten tietojen käsittely ja vaara niiden päätymisestä kolmannen osapuolen tietoon aiheuttaa tietoturvariskin. Koulutus ja ohje luottamuksellisten tietojen käsittelyyn ja tallentamiseen tulee olla ajan tasalla ja sen noudattamista tulee seurata.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on johtanut maailmanlaajuiseen taloudelliseen kriisiin, jonka vaikutuksia ei vielä kyetä täysin arvioimaan. Mikäli alueen yritykset tarvitsevat nykyistä enemmän yritysneuvontaa, eivät niukat resurssit riitä vastaamaan tarpeita. Riskiin varaudutaan aiempaa tarkemmalla prosessien kuvauksella ja sisäisin varahenkilöjärjestelyin sekä ostopalveluin.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	262	223	233	233	233
Tulos (ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja)	-48	-89	-27	10	10
Lainamäärä	0	0	0	0	0

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Yrityspalvelut tuotetaan laadukkaasti	Asiantunteva, osaava ja joustava palvelutarjonta.	Asiakkuuksien määrä kasvava Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset vähintään edeltävän kyselyn tasolla
Edistetään osaavan työvoiman saatavuutta, alueen kiinnostavuutta työ- ja asuinpaikkana sekä matkailukohteena.	Toimenpiteet koulutusverkoston kehittämisessä ja rekrytointien edistämässä. Viestitään aktiivisesti ja monipuolisesti kaupungista työ- ja asuinpaikkana sekä matkailukohteena. Toteutetaan tavoitteita edistäviä hankkeita.	Uusia koulutuksia on toteutettu Rekrytointitoimenpiteitä on toteutettu yhteistyökumppaneiden kanssa suunnitellusti Viestintätoimenpiteitä on toteutettu suunnitellusti Hankkeita on toteutettu suunnitellusti

Alavuden Jäähalli Oy

Yhtiön toiminta-ajatus:

Tarjota alavutelaisille ja lähialueen jääurheilun harrastajille laadukkaat ja monipuoliset harrastustilat.

Toiminnan painopistealueet:

Toimitilojen kustannustehokas käyttö.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Toiminta jatkuu nykyisen kaltaisena.

Riskit/Riskienhallinta:

Käyttäjien määrä vähenee ikäluokkien pienentyessä.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	225	253	248	250	250
Tulos (ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja)	-18	0	7	10	10
Lainamäärä	879	806	734	662	589

Strategian mukaiset tavoitteet:

Hyvinvoiva asukas		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Käyttöaste pidetään korkeana	Jääajan tarjoaminen lähialueen seuroille ja muille käyttäjille.	Laskutetut jääajat h/vuosi

Suoritteet	TP2023	TA2024	TA2025
Suoritteiden määrä			
Myydyt jääaikatunnit kaudessa	1 034	1 130	1 060
Hoitokustannus/myyty jääaikatunti	138	129	140
Pääomakulut/myyty jääaikatunti (lyh.+korot)	116	92	87

Kiinteistö Oy Alavus Fasadi

Yhtiön toiminta-ajatus:

Kiinteistö Oy Alavus Fasadi tarjoaa toimitiloja ja palveluja yrityksille ja yhteisöille, jotka haluavat toimia moderneissa ja tarkoituksenmukaisissa toimitiloissa, tehokasta tietoverkkoa hyödyntäen ja hyvien liikenneyhteyksien äärellä Alavudella.

Toiminnan painopistealueet:

Varmistetaan kiinteistön toimitilojen korkea käyttöaste, sujuva kokous- ja koulutustilojen käyttö sekä taloudellinen toiminta. Ylläpidetään ennakkoiva ote kiinteistön tarkoituksenmukaisessa huollossa.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Palvelukorttelin valmistumisen myötä kaupungin toiminnot siirtyvät Koy Alavus Fasadista uusiin tiloihin.

Viestintä vapautuvista tiloista tulee käynnistää uusien toimijoiden sijoittumisen varmistamiseksi.

Riskit/Riskienhallinta:

Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen myötä energiamarkkina on turbulenssissa ja sen taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida. Riskinä on energiahintojen merkittävä nousu sekä yleensä kustannustason merkittävä kohoaminen. Riskiin varaudutaan hyödyntämällä konsernisopimusten tuoma etu energia- ja muissa hankinnoissa.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	153	155	154	155	155
Tulos (ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja)	8	2	1	1	2
Lainamäärä	670	609	516	435	365

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Tilojen korkea käyttöaste	Vapautuvista tiloista viestitään aktiivisesti	Tilojen vapautuessa toteutetut viestintätoimenpiteet, tarjoukset, näytöt ja vuokrasopimukset
Nostetaan kokous- ja koulutustilojen käyttöastetta	Tarjolla olevista kokous- ja koulutustiloista viestitään aktiivisesti. Asiakkaan on helppo varata tila käyttöönsä	Toteutetut viestintätoimenpiteet Toteutuneet varaukset

Kiinteistö Oy Tuurin Tietotalo

Yhtiön toiminta-ajatus:

Kiinteistö Oy Tuurin Tietotalo tarjoaa toimitiloja ja palveluja erityisesti ict-yrityksille ja yrityspalveluyrityksille, jotka haluavat toimia moderneissa ja tarkoituksenmukaisissa toimitiloissa, tehokasta tietoverkkoa hyödyntäen Tuurin kaupallisten palveluiden ja asiakasvirtojen äärellä.

Toiminnan painopistealueet:

Kiinteistön käyttöasteen lisääminen ja vakaan talouden ylläpito sekä ennakoiva ote kiinteistön tarkoituksenmukaisessa huollossa.

Odotettavissa olevat muutokset taloussuunnitelmavuosina:

Riskit/Riskienhallinta:

Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen myötä energiamarkkina on turbulenssissa ja sen taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida. Riskinä on energiahintojen merkittävä nousu sekä yleensä kustannustason merkittävä kohoaminen. Riskiin varaudutaan hyödyntämällä konsernin saamat hankintaedut energia- ja muissa hankinnoissa.

TALOUS (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	88	82	77	80	80
Tulos (ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja)	17	6	4	5	5
Lainamäärä	211	194	170	154	138

Strategian mukaiset tavoitteet:

Elinvoimainen Alavus		
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Tilojen käyttöasteen nosto	Viestitään vapautuvista ja vapaista tiloista ja tarjotaan tiloja	Toteutuneet viestintätoimenpiteet, lähetetyt tarjoukset, toteutuneet näytöt ja vuokrasopimukset
eTuurin etätyöhuoneen käyttöasteen nosto	Viestitään etätyöhuoneesta aktiivisesti	Toteutuneet viestintätoimenpiteet ja varaukset